

GAZDASÁGI LAPOK

19. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1911. Május 7.

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegességi gyár:
GARVENSWERKE
Központi igazgatás:
Bécs, II., Handelsquai Nr. 130.
Városi mintaraktár: Garvens W.
Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

ELSINGER M. J. ÉS FIAI

BUDAPEST
V., BATHORY-U. 6.
TELEFON 32-58
HAZAI IPAR

GYÁR
LAJTA-SZENTMIKLÓS
SOPRONMEGYE
HAZAI IPAR

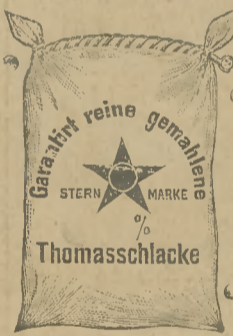
VIZMENTES PONYVÁK

KAZALOK, CSÉPLŐGÉPEK ÉS MOZDONYOK BETAKARÁSÁHOZ STB.
NYERS PONYVÁK GABONAZSÁKOK
REPCZE BEHORDÁSHOZ JUTA ÉS LEN
SÁTRAK, VEDREK, TÖMLŐK, KÖPENYEK, LÓTAKARÓK
.. LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS ..
MINTÁK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Őszi trágyázás!
Valódi Stern-Marke védjegyű

THOMASSALAK

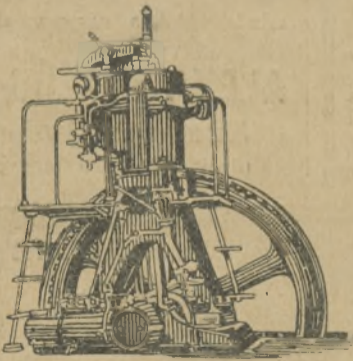
Valódi csak, ha ilyen zsákban van és eredei ólomzár van rajta. Minden zsák tartalomjelzéssel van ellátva.
ÓVAKODJUNK A HAMISÍTÁSOKTÓL!

Kalmár Vilmos
a Thomasphosphatfabriken, Berlin,
vezérképviselője
Budapest,
VI., Andrásy-ut 49.

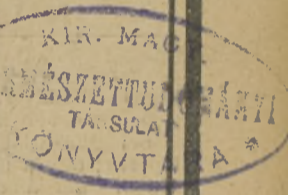
Eredeti „OTTO” motorok

DIESEL-nyersolajmotorok
Benzinmotorok
Benzinlokomobilok
Teljes cséplőkészletek
Hűtő- és jéggyártógépek
Langen és Wolf
mótorgyár
Budapest, VI., Váci-Körut 59.
Műhely: IX., Mester-utca 31.

GRAEPEL HUGÓ

Betéti Társaság
Malomépítészeti, Gép- és Rostalemezgyár
Marshall Sons & Co. Ltd. vezérigazgatója
Budapest, V., Váci-ut 40-46. sz.

Ajánlja

páratlan szab. lemeztörekrostáit

bármely rendszerű cséplőgéphez, a meglevő fateretbe illeszthető. Tartósabb minden más törekrostánál. Magveszteséget kizár. A finompolyva tisztább. A rosta nem dugul el. Az egész gép teljesítményét lényegesen fokozza.
Magyarországon, Ausztriában, Németországban és Romániában 100.000 darabnál több kifogástalan használatban.
Kivánatra leírás, ajánlat, minta, valamint malom- és gazdasági árjegyzék ingyen és bérmentve.

Eladó birtokok:

Pest megyében, Budapesttől 2 1/2 órányira, kb. 1200 m. hold csinos belsősséggel, jó karban levő gazdasági épületekkel, termő erőben levő fekete homoktalajjal.
Heves megyében, 1 1/2 órányira Budapesttől, 1800 m. hold.
Nógrád megyében, kb. 900 m. hold, rendkívül csinos belsősséggel, és egyéb jöfökvésű és minőségű birtokok eladásra előjegyezve.

Röjtöki Bauer Antal
földbirtokközvetítő iroda
Budapest, VIII., Baross-utca 4. szám.
Telefon 166-66.

A több mint 25 év óta fennálló csakis gőzekéket gyártó HEUCKE A. hausneindorfi gőzekegyár tulhevitett (forrógőz) rendszerű gőzeke-készleteit szállítja a magyarországi vezérképviselőt:
Komáromvidéki Takarékpénztár r.-t. Komáromban.
NAGYON takarékos szén- és vízfogyasztás. Rendkívüli MUNKAERŐ.

GAZDASÁGI LAPOK

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

Alapította KORIZMIOS LÁSZLÓ
1849-ben.

VEZÉRELVE:
Hozzánk mező gazdaságunkba
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	16 kor.
Fél évre	8
Negyed évre	4

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzandók.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hirdetési mellékletek jutányos áron fogad-
tatnak el.

A e lapokban foglalt cikkekért minden utánnomási jog
fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — ix.	311
Gazdasági levél. — Horváth János	312
Látogatás a kortézetű tanintézetben. — Felér Zoltán	314
Mit kell tennünk, hogy a kisgazdaságok jövedelmezőbbek legyenek. — Csokalyi Fényes Károly	314
Amerikai reklám	315
Megjegyzések Sporker Ferencz urnak a husdrágaság és a magyar szarvasmarha című legutóbbi válaszára. —	
Bázel Elek	315
Gazdasági tanfolyamok. — Stegmüller Mária	316
Kérdések és feleletek	317
Kérdések: Jogorvoslatot tövesnek vélt ítélet ellen hol szerezhettünk kéményseprési ügyben? H. J. — Csonka évre jár-e a gazdatisztnek tantéme? S. B. — Oltás a lépfene ellen. R. A. — Nyulszapuka átvételé- nek megtagadása a börtelen. Sz. I. —	
Feleletek: Mely állattenyésztési ágazatokra kártékony a méh? Balogh Bálint. — Káldy Sziucs János. — Zabos- vagy Árpásbüköny? Káldy Sziucs János. — Ikerérek pótlása. Káldy Sziucs János. — A Calabash-tök termés- tése. B. G. F. —	
Hírek	318
Aprók	320

SZEMLE.

(A gazdasági helyzet és időjárás. — A gazda-
kongresszus. — A külföldi biztosítók bevonulása. —
Sertéshizlaló Kolozsvárott. — A vörös kolbász ehe-
tetlen. — Gerbeaud és a vaj. — A magyar kivitel
tengerentúli lebonyolításának akadályai. — Struc-
tenyésztés Bugacson.)

Torkig uszik a tőzsde a zabringben. 220.000 métermázsát nem tudnak a ringnek liferálni. A behozott romániai nem usance áru, dohos, rossz, az átvételt naponként óránként megtagadják. A fent jelzett quantum hiánya miatt pedig fizetni kell. A börze betegségét jelzi az is, hogy a differenciák megfizetői a tőzsdetanácsosok a kik a tőzsdetörvény itéletét veszik igénybe, mert sarokba szorultak. Most beszéljenek a papiros lovak. Tehát nemcsak papiros agráriusok vannak. Kiváncsiak vagyunk az árkülömbözöt meghatározásra. Hjah! a gazdákat szabad megnyomortani a baisse kurzusokkal, de ha egymás között a börze lovagjai összevesznek, akkor az ő választott bíróságuk elé mennek. Kitünő, „Ausgleich“-ot csinálnak. Hogy itélkezze ez a gazdák-
kal szemben? Azt a mit Körber és utódai mon-
dottak a quóta megállapításakor Magyarorszá-
nak, ők is mondanák a gazdáknak: „ficetni,
ficetni!”

Az április 30-iki csendes országos esőnek
üldösös s üdítő hatása szemlátomást javította a
vegetációt az északnyugati megyékben. A tava-
szi és őszi vetések oly szépek, hogy jobbat ki-
válni sem lehetne, mert az üde buja zöld szín
pompája uralkodik minden földszelen. Nem

tagadható ugyan, miszerint meglátszik néhol az
egerek pusztítása, de ez elenyésző. A répa
gyönyörűen kikelt s már az első kapálást végzik
többnyire imitt amott már ritkítják (egyeztetik.)

Igaz, hogy a földibolhák töménytelen mennyi-
ségének garázdálkodásai miatt részben harmad-
szor, de igen sokan másodszor vetettek, küzdve a
természet adta ellenségek hadával. Jó közepes
répatermés reménye kecsegteti a gazdákat. A
répabarkó (mit csak répabogár névvel illetnek)
szinte hatalmas sorokban vonult fel ez évben,
de hát a gyermekesereg mely csak délelőtt
jár iskolába, délután bogarász szorgalmasan,
irtja hadait, kapván e munkáért 40—60 fillér
napszámot. A tavaly répát termett táblák körül
vannak az árkokban s 4—5 gyermek ezen vona-
lak mentén járva, összeszedi a lehullott répa-
armányosokat. Néhol működnek a permetező-
k is. Mindezen küzdelmek dacára meglehetősen
elégedett a gazdák tábora, mert mindennek elég
jó ára van.

Pör az argentinai hus miatt. Ez a legújabb
Wieni szenzáció! Bárcsak mielőbb kiteszko-
lnák ezt. A magyar gazdáknak elég keserűséget
okozott. Most már elmondhatjuk a francia köz-
mondást, hogy: „tant de bruit pour une om-
lette!”

A marhahus árak magasak miként a marha-
árak, csak hogy a t. mészáros urak nem tudják,
hogy mit kérjenek s éppen ezért néhány fő-
szolgabíró megteszi azt, a mit Makó városa, hogy
ha szükséges, vállalkozók segítségével és meg-
határozott árak mellett hatósági ellenőrzés alatt
álló székeket állíttat fel. Így Pozsony megye külső
járásában a marhahust 1 K 60 fillérrel, a borju-
hust 2 K 20 fillérrel és a sertéshust 1 K 76 fil-
lérrel mérik a mészárosok. A főszolgabíró ko-
lompolására összebujt egy tanácskozó kompanya,
mely egyhangulag elhatározta, miszerint felhi-
vást intéz a mészárosokhoz, hogy a marhahus
árát 1 K 44 fillérre szállítsa le, s hogyha ezt
tenni nem hajlandók, majd szereznek olyan ipa-
rost, a ki erre vállalkozik.

A tojásból kibujt csirke darabja 50 fillér, ho-
lott 3 tojást adnak 20 fillérért. Kirántani való
csibe most egy korona. Az 1—2 napos liba 1 K
40—1 K 50 fillérért cserél gazdát, de aki már a
tél folyamán tudott libát keltetni s most már
pihe helyett toll kezd fedni a fejlődésben levő
szárnyast, az 5 koronát kér darabjáért pedig alig
nyom 1 kgnál többet. No de az inyenczek és a
Faubourg St. Leopold fizethetnek, ha május ele-
jén liba pecsenyében akarják az élvezetek neto-
vábbját megtalálni.

A lóárak emelkedettebb irányzatot mutatnak.
Láttuk vasárnap délután Magyarország legelső
lóvásárját az érsekújvárit, hol ugyan (részben a
csepegős időjárás következtében, de még inkább
az anyag hiánya miatt) gyér volt a felhajtás s nem
is volt a minőség a legjobb. Az árak igen tar-

tottak valának. Legszerényebb igás ló párja
1100 koronával kezdődött, jukker 1400 koronán
alul nem volt látható. Általában vevő sok volt s
sokat eladtak s vettek már vasárnap, mert köz-
tudomásu, hogy hétfőn már csak polgári szár-
mazásu lovakkal szaporodik a vásár, a nemes
állatokat már vasárnap elkapkodják. Nem mond-
hatnánk, hogy nagyértékű lovak voltak a vásá-
ron, de a jó közepes használati anyag nagyobb
számban volt képviselve mint az ezidei budapesti
II-ik luxus lóvásáron. Az árak az ottaniakhoz
képest mérsékelteknek mondhatók. Itt is láttuk,
hogy már csökken a lovak száma s ezt is a
benzinnel abrakolt gépkocsi terjedése eredmé-
nyezte. Egy morva uriember bevallotta, hogy a
mai áraknál is, eltekintve a 36 korona szállítási
költségektől darabonként, még mindig igen jól
járnak, ha innét vesznek igás és gazdatiszti lova-
kat, mert Morvában még sokkal drágábban is,
csak puha anyagra tehetnek szert.

A budapesti IX. országos gazdakongresszus
tervezete megjelent. Igen érdekes előadásokat
várunk. Bővelkedik a tárgyakban. Ilyen a tőzsde
reform, a vámtarifa és egyebek, más kér-
dések, a biztosítási stb. meg hiányzanak. Persze
vannak olyan ügyek is, olyan kérdések is tárgya-
lásra kitűzve, a melyek egyáltalán nem oda va-
lók. Ilyen a hűtőházi reklám, mely nem kell a
gazdáknak, a tojásbörze kérdése, mely csak az
ős és ifjabb Montecocculi háromszoros pénzkér-
désével oldható meg, a balkezes állattenyésztési
törvény és végül a mezőgazdasági érdekképvise-
let kérdése. Utóbbi éppenséggel nem érdekli a
gazdákat és nagyon is érinti a zsebkérdést. En-
nek története van. Az OMGE.-ben két évvel ez-
előtt 2 szavazattal megbukott a kerületi kamarák
létesítésének kérdése, az 1%-os kényszerhozzá-
járulás miatt. Ma a megyei kamarákkal és a ka-
tasteri tiszta jövedelem 1/2%-os hozzájárulással
lett redivivus. De az országos kamara, értsd
OMGE. szerint az anyagi hozzájárulás a föld-
mívelésügyi miniszter jóváhagyásával egynegyed
%-al emelhető. Bérlők és gazdasági tisztviselők-
nél a jövedelmi adó 1%-a a kamarai illeték.
Boldogult Ordódy Lajos in illo tempore kimu-
tatta volt, hogy az 1%-os hozzájárulás 4%-ot
jelent, a mia mostani Wekerle új adórendszer
szerint körülbelül a két év előttinél nagyobb,
noha a földadó kulcs 25-ről 20%-ra esett, illeté-
két jelent. De ha háromnegyed százalék emelő-
díj azon is tulatesz. Tehát elővigyázattal kell a
gazdáknak ezen kamarai kérdést kezelni. Ugy
tudjuk, hogy a jelenlegi földmívelésügyi minisz-
ter nem barátja a kamaráknak, hanem a Gaz-
dasági Egyesületeknek 10 évre előre meg akarja
adatni az állami segílyt. Ez is egy pontja a kon-
gresszus határozathozatalának, holott ez a mi-
niszter ügye, mely az egyesületek működését
nagyban megkönnyíti és nem, a kiutalás egyes

Cséplési szénszükségletünket

ugy az összes hazai, mint porosz szenekben

legelőnyösebben

a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31
utján szerezhethetjük be!

Saját érdekünkben kérjünk már most árajánlatot!

miniszteri osztályvezetők kögyétől lesz függővé téve. Inkább napirendre tüzetett volna a cseléd-törvény revíziója, mint azt a Temesmegyei Gazdasági Egyesület és más gazdasági egyesületek sürgetik, a melylyel a földművelésügyi miniszter elődje a gazdákat úgy működésükben, mint anyagilag megnyomorította. Most újabb terhek a „nesze semmi fogd meg jól”-ért. Németországban senki más nem dicséri a gazdasági kamarák működését, mint a kamarai előljárók. A népet a gazdasági kamarák boldoggá nem teszik. Már hogy tehnék Magyarországot boldoggá, hiszen a viszonyaihoz nem simuló hiveséges német fordítás nem boldogíthatja.

A külföldi biztosító-társaságok kitűnő terrumnak tartják Magyarországot, mert üzletkörüket egymásután igyekeznek hozzájuk áttenni. A Standard magyarországi üzleteit egészen újjászervezte A stettini Germania csak a legutóbb létesített fiókot nálunk. Ujabbban a Friedrich-Wilhelm cég, mely csak nemrég teledett le Ausztriában, a fővárosunkban is fiókot létesít. A Badische Assek. Gesellschaft, melynek központja Mannheimban van, szintén fiókot létesít nálunk. Ehhez jön még az első osztrák betörés elleni biztosító-társaság, mely szintén fiókot nyit, legutóbb a tüzbiztosítást is felvette üzletágai közé.

Kíváncsiak vagyunk, mikor fog kormányunk ezen inváziók ellen fellépni és a törvényhozás útján a biztosítási törvény revízióját eszközölni. Avagy úgy állunk vele, mint a Pool-ai? Tout par l'ordre du roi de Prusse!

Kolozsvárott egy felállítandó sertéshizlalda érdekében minden megtörtént. A részvénytársaság felét már jegyezték. A részvénytársasági alapon létesítendő sertéshizlaldának Sertéshizlalda és Szalámigyár R. T. lesz a neve. Az alakuló közgyűlésen hir szerint gróf Bethlen Ödönt akarják az igazgatóság élére jelölni.

Amennyire örvendünk e decentralizációnak, annál inkább fogják ezt megsínyleni a budapesti szalámi gyárosok, a kik mindhiába küzdenek az ellen, hogy a székesfőváros ama bizonyos vágási taksákkal méltányosabb legyen, holott leölt állapotban jönnek be a sertések.

Most ugyanis a wieniek 4 koronával olcsóbbak, Kolozsvár lesz a budapesti szalámi gyárosoknak a legujabb konkurrensé, no de Szeged is megcsinálta az ő kolbász gyárat.

Ad vocem kolbász. A „Mészárosok és Hentesek Lapja”-nak jeles szerkesztője néhány héttel ezelőtt külföldi citátumokkal fűszerezett cikkében hatalmasan védekezett az ellen, hogy az élelmiszer hamisítási törvény előkészítése alkalmával ne ejtessék el azon voltaképpen meg nem engedett módszer, hogy a Parizer, valamint valamennyi budapesti ékes nyelvezetben kifejezett „Rothwirstler”-termék burgonyával kevertethessék. Mi meggyőződés, illetve megizlelés vagy a fogyasztás alkalmával meggyőződünk, hogy nem húst, hanem krumplipástétomot eszünk. No erre talán mégis egy kicsit drága. Inkább porosz módra készült „Erbswurst”-ot eszünk levessé főzve, az olcsó és hamisítatlan, és táplálóbb, mint a burgonyapástétom. Az 1870/71-iki hadjárat diadalaihoz úgy tudjuk az „Erbswurst” is hozzájárult. Felhívjuk a földművelésügyi m. kir. miniszter figyelmét a vörös kolbászgyárosok burgonyatöltelék üzelmeire, mely a gazdák zsebeit éppúgy, mint a fogyasztók zsebeit és gyomrai rontják meg.

Alkalmunk volt a hét folyamán Gerbaud Emilrel a Kugler-féle czukrászda tulajdonosával a vajról beszélhetni. Ő, a mióta a száj és köröm-

fájás hazánkban átszaladt, a vaját Dániából hozatja. Nem tudja a kellő mennyiségű és minőségű vaját itthon beszerezni. Az utóbbi, a minőség körül azelőtt is mindig bajai voltak, mert sohasem tudta a kellő egyöntetű kvalitást megkapni. Persze, hogy ő csak a legfinomabb teavajra reflektál. Elve az, hogy Magyarországon keresi kenyérét s így a nyers terményeket a lehetőségig, amennyire üzlete nem szorul idegen terményekre nálunk kívánja fedezni. Most azonban az árfluktuációk elkerülése végett a dánok szerződés megkötésére szoritják. Alkalmoszerűnek tartjuk felhívni gazdáink figyelmét, kik vajgyártással foglalkoznak, e tárgyra. Tudjuk, hogy nehéz a dán vajjal konkurrálni, mert felséges, magunk is többizben megkóstoltuk, de hát a mit Dániában előállítani lehet, az hazánkban sem tartható a lehetetlenségek közé.

Sokat beszélnek most újabb tengerhajózási érdekeinkről természetesen Wienben, a versenytársak körében. A mi tengerhajózásunk jelenlegi viszonyai ugyszólván tarthatatlanok és mégis azt rebesgetik, hogy tengerhajózásunk jelenlegi viszonyai minden igényünket kielégítik és legjobban tesszük, hogyha sorsunkat továbbra is az osztrák Lloydra és az ő jóindulatára bizzuk. Tudjuk, hogy az osztrák Lloyd loyaltása a nyugati járatokat illetően nem volt őszinte, és tény, hogy a megállapodások értelmében a nyugati járatok kizárólag az Adriára bizattak, de függetlenségünket teljesen ellensúlyozta az a körülmény, hogy egy másik osztrák vállalat, az Austro-Americana az ő londoni járataival erős versenyt csinált az Adriának. Baross idejétől kezdve a délamerikai járatok is az Adriának tartattak fenn, de később megoszlott közte és az osztrák Lloyd között. Nagyon természetes tehát, hogy a mostani tapasztalatok után nem nyugodhatunk bele abba, a mit Ausztria nekünk nagy kegyesen átenged. Ausztria a mi legnagyobb ipari versenytársunk és így nem is várható tőle, hogy tekintettel legyen olyan viszonylatokra, a melyekben a mi érdekeink vannak erősen exponálva. Nekünk önálló, független hajóostársaságra van szükségünk, a mely a Keleten egyre erősödő pozícióinkat megfelelő módon szolgálja és ne legyen alárendeltje az osztrák érdekeknek és az őt figyelemmel tartó idegen kormányzat befolyásának. Kevesen vannak a kik a szitán átlátanak. Baross Gábor forszírozta volt a Braila, Galacz és Konstantinápoly közötti viszonylatok ápolását és kényeszerítette az Adriát 2 személy és egyúttal teherszállításra alkalmas hajó beállítására. Baross Gábor utódai azonban attól az „Adriát”-t felmentették és így a „Buda” és „Arpád” hajók a Marseille-i vonalra állítottak be. Az egyezmény a kormányok között létesült és a Lloydé lett a Kelet, az Adriáé a Nyugat és csak felváltva 6—6 járatallal bonyolították le a Brazíliai vonalat és midőn ez Buenos-Ayres-ig meghosszabbított, 8—8 járat tétellett e vonalra évenként. Bekövetkezett azonban, hogy az Adria lelke, Frankfurter Albert lett az osztrák Lloyd igazgatója, a ki az Adriánál nőtt fel s így ő, a ki a magyar vállalat összes titkait ismerte, röviden megcselekedte, hogy Lloyd a Brazíliai, különben jól jövedelmező járatait a Lloyd által alapított Austro-Americának adja át, melyet az argentinai hus behozatalával és ha a földművelésügyi kormányunk erélytelensége folytatódik, tovább is boldogít. Vagyis ismét az osztrák érdekek szolgálata lép előtérbe.

De az argentinai hussal felsültek a Lajthán tul. Most a hadsereg ellátását forszírozzák vele, nehogy az osztrák érdekek ellen a mi gazdáink érdekei előtérbe nyomulhassanak. Most jön és ez az újabb trükk! A Lloydnak és Adriának illetve az osztrák és magyar kormányok viszony-

lagos szerződése révén: a Lloyd tovább megyen Keletre, az Adria Nyugatra, a Földközi tengerre, Éjszak Afrikába, Olasz-, Spanyol-, Francia- és Angolországba, Holland és Belgiumba. Persze e szerződés betartását a Lloyd úgy játsza ki, mint az Austro-Americanának nagy részvényese, hogy a nyugatra is ezen gyermekét küldi s az Adriát megfojtani igyekezik. Kész a londoni vonal s most jön utána a többi. A Kollonics-féle osztrák elv a koldussá tétellel ismeretes és legujabban már a magyar hajózásnál is érvényesül. Persze a legnagyobb baj a magyar kenyéren élt és nevelkedett igazgató átpártolása az osztrákokhoz volt. Meg is látszik ez az osztrák Lloyd, de Trieste fejlődésén és Fiume visszafejlődésén is. A volt igazgató pótlásáról még ma sincs kellőleg az Adriánál gondoskodva, mert a jó, jobb és legjobb helyett, ma csak gyengék, gyengébbek és leggyengébbek irányítják az Adria ügyeit Lánzy Leó elnökkel az élén, a mit Ausztria fényesen ki is használ. Hogy a magyar Adria részvényeinek egy nagy része is osztrák kézen van, arról felesleges beszélnünk, mert ez így van. Így többek között a báró Springer háznak van néhány ezer Adria részvénye. Tehát comme toujours, Ausztria ebben is bennünket dominál.

Tehát tisztelt gazdáink láthatják, hogy lehetetlen a magyar kiviteli áruval, a magyar nyers termények szállításával a fuvardíjak révén is magyar érdekeket szolgálni!

Kecskemét város böles tanácsa a bugaczi pusztán kísérleteket tesz a strucztenyésztés érdekében. Közép-Európában, Stellingben, Hangenbeck híres telepén, ezek a kísérletek nagy eredménnyel jártak, újabbban pedig a Pola melletti Brioni-szigeteken tettek eredményes kísérleteket. Csak azután az a kérdés vajjon Kecskemét városa tudja-e oly intenzíven a tenyésztést kezelni mint a Stellingeni Hagenbeck mester és tud-e majd telen a tenger öntözte Hamburgi és Brioni-féle klímából vaggonszámra enyhe levegőt importálni? Az ausztriai kísérletek a Steinfeldén ugyancsak csütörtököt mondtak. Más teendők úgy véljük előbbre valók volnának, mint a strucztenyésztés meghonosítása. Nem jó az a struczpolitika!

—ix.

Gazdasági levél.

Április kiduhajkotta magát és távozásában egy jó májusi esővel kiengesztelt mindnyájunkat. Április ez idén is rászolgált bőven a hóbertos jelzőre, annyira átmenetnélküli, szélsőségekben csapongó, s ellentétes volt az ideje járása. Végigpróbáltatott velünk rövid időközökben 2 ujjnyi fagyot a táblák földjében, majd meg kánikulai délutánokat, havazást és porzó forgószelet, 3 hetes szárazságot állandó széljárással, tegnap meg ma pedig aranyesőt. Mert azt ér a leesett 25 mm. enyhe csapadék.

Előbbi levelemben jeleztem már a tavalyi vetésű löhereféléknek a tél folyamán való 50—60 százaléknyi kipusztulását. Ma az igazság érdekében ki kell a számot igazítanom, mert a kár, az azóta is eszközölt kiszántásokkal együtt bizony 80—90%. Rendben kívül sok tehát a nem várt és nem számított szükségvetés. A löherék helyét felhasználjuk a takarmány pótlására: egy tábla új luczernavetés, két tábla zabosbüköny, egy tábla trágyás csalamádé, egy másik trágyás mohar, ismét egy csillagfürt magnak vagy zöldtrágyának. Ez bizony elég erős, váratlan munkatöbbletnek. Különös szerencse, hogy a soros trágyázások, tengeri, teledi csalamádé, repák stb. alá már korán elkészítve, alászántva várták a vetés idejét. Mégis az állandóan szeszélyes időjárás, száraz meleg és még száritóbb állandó

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott

SCHMIDT mérnök doktor hírneves füsteső-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert úgy teljesítő-képesség, mint tartósság tekintetében messze felülmúlnak és lényegesen kevesebb szénét fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körút 51. szám.

Sürgőnyezim: Kemna, Budapest. Telefon 91—21. Telefon 91—21.

szelek ellen csak éppen hogy sikerült a munkálatnak célszerű megoldása.

A kivételt, illetőleg engedelmelem elmondom. Ekkora területnek bemivelésére a lehető legrövidebb időn belül ekével nem is gondolhatam, mint kivihetetlenre, de meg nem is kívántam gondolni sem, nehogy a talaj fölösleges megbolygatásával elveszítsem egyik utolsó tartaléktökémet, a téli rezervált nedvességet, az új vetés alapföltételét.

A lóherések idején, tavaszkor boronaápolásban részesültek. A mikor mindinkább kétségebbé vált a lóherék életrekelése, ismételt boronáltunk, hogy egyrészt a talajt az önkényes begyepesedéstől, gáztól tisztántarthatassuk, másrészt és főként, hogy addig is meggátoljuk a kapillaritás megrentásával a talajnedvesség elillanását, a míg egyéb rendes dolgaink után ezen táblák sorra, kézbe kerülnek. Ezen másodsor boronálásnál lehetőleg az előjáró nagy, nehéző boronát nyomon követte a széles, apró, sűrűfogu, könnyű vetésborona, a duplex, Ez egy megfizethetetlen, kedves szerszám az ideális dolgával. Így sikerült az állandó szárazság és szelek daczára jó nyirkosságban tartani a táblákat. A mikor aztán sorra kerültek a főmunka, a magház, a magágy készítés munkája, bizony a tárcsások lett. A gépeket legmeredekebbekre, legkisebb szögére váltva, erősen megterheltük, tetejébe a béres, elibe 6-6 erdélyi erős ökör, vele együtt az elmaradhatatlan Gregor talajegyengető és ment a dolog, mint a parancsolat. A tárcsások félnyomon követték egymást, tehát a tábla dupla munkát kapott. Mi pedig kaptunk azonnal, a legkényesebb próbák magvakat is kielégítő, átlag 10-12 centiméter mély egyformán porhanyó, rögmentes és üregmentes homogénvető ágyat. Vetettünk is azonnal, gyorsan s — szerintem — jól is. A hol az idő előbbrehaladásával szükségessé vált, szeges hengerrel is segítettük a tárcsásokat a talajnak, a vetőgép előtt való teljes elporhanyításában. A vetőgép után középmagvaknál a duplex borona, luczernamagnál és csillagfürtnél ismét a szegeshenger nyert alkalmazást.

Nyugodt lélekkel hagytam ott a kész táblát, mert tudom, érzem, együtt a földemmel, hogy jól, és csakis így cselekedtem jól. Pedig tudva-tudom, hogy pl. az új luczerna vetés 1909. augusztusában, tehát 20 hónapja kapott utoljára ekemivelést, a tavaly kiaratott rozs érdekében. És hogy ez jó lesz-e így? Igen. Ellenőrzésül szívesen megmondom, hogy a fajszi dülő 1. táblája 42²/₄ m. hold.

Az így elvetett 2 tábla zabosbüköny a vetés után 6, illetve a 7-ik napon kikelt hiány nélkül az eső előtt, tehát külső vízsegítség nélkül. Ezt vártam. Mert a növény sikerültének föltételei egyébként adva vannak a talajban (közeli trágyázás). Az már természetesen következik.

Egyik kritikussom kijelentette: hogyha itt mégis terem zabosbüköny, ő ez életben soha többé ekével nem szánt.

A magam részéről pedig azzal indokolom ezen mesémet, hogy: a talajmivelésnek sablonja nincs, de igenis törvényei vannak, a melyek nemcsak hogy megengedik, de egyenesen meg is követelik a gazdától, hogy minden munkája az adott viszonyokhoz alkalmazkodó, célirányos, okszerű legyen, a minek ismertetője, elbírálója a siker, az eredmény mértéke. Ismétlem, kikelt a vetésem, a következményeket állom.

Még egy kis talajmivelést. Répa, mondjuk czukorrépa vetendő két táblába, messze egymástól. Az egyik (Kozma mezőn) homokos, a másik (Szövecsi keleti dülő) agyagos talaj. Mindkettő késő ősszel kapott bő és jó istállótrágyázást és közvetlen alászántást. Az ekéket a nyitva

(180 fokban) hagyott tárcsások követték elronázás, üregek tömörítése, a trágya bevágása céljából. Korán tavasszal mindegyik tábla egyformán dupla boronálásban részesült, később a szárító bőjt szelek kezdetén sima hengerrel szétzúztuk a hantocskákat, hogy kővé ne váljanak és nyomban helyreállítottuk boronával a Campbell réteget. Áprilisban, vetés előtt vizsgálva, a táblák talaja még mindég nem volt eléggé homogén, eleven; helyenként alul üreges. Tárcsás borona félig beállítva porhanyított és tömörített rajta egyszerre, szeges henger még megaprózta, elronázta, Duplex borona a kiszáradástól óvta. Heverték a táblák ismét egy hetet, értek. Idáig egyforma a két tábla bemivelése. A kozmamezei tábla a nagy héten vettett el. A vetést *sima henger* előzte meg. Közvetlen utána a vetőgép, a sarok után sorhengerkéssel. Ez a homokos tábla.

A szövecsi tábla vetése husvét utáni héten készült meg. Vetőgép előtt járt a simahenger, de utána a *Dublex borona is. Ezt követte a vetőgép* a nyomó hengerekkel a sorokon. Így volt. Időjárás állandó széles, meleg esőtelen. 27-én reggel láthatóvá lettek mindkét táblán az üde, ifjú répasorok. Egyszerre kelt a két vetés. Tehát a hidegebb, agyagos talaj a tevékeny homokossal szemben behozta ugyanazon időjárás mellett az egyheti vetési késedelmet, az elrontott kapillaritással.

Mert: a homokos talaj homogénebb voltánál fogva a felületen gyorsan szárad, a sekélyen vethető répamag gyorsított kikelése evidens érdek lévén, azt elősegíteni még nedvesség, tékozlás mellett is szükséges, a homokos talajon a kéregképződés kevésbé veszélyes. Az agyagtalajnál pedig megfordítva. Ezért *kell* a homokos talajon henger után és ezért *nem volt szabad* az agyagtalajon henger, hanem inkább borona után vetni a répát; hogy mindkettő természetesen jó legyen.

Tengeri. Itt a vetése ideje. A részes mivélésnek lassanként teljesen megszűnik a létjogosultsága. Hovatovább aratót sem lehet majd „fogni” vele. Egyszerűen azért, mert már *neki* is keveset terem a részes föld; a mióta látja, hogy az allodialis tengeri a duplájánál is többet terem. Ha májusban különbséget lát az urasági és a részes tengeri fejlődése között, inkább megtagadja a részes föld velejáróit és nem kell neki a földje. Így mulja lassan divatját, a miről sokan azt hiték, hogy az aratástól elválaszthatatlan. Nem kell majd lassan senkinek sem.

Az allodialis, a házi tengeri mivélési módja tehát általánosan aktuálisvá vált. Fontos mindjárt a vetés kérdése. Kézzel rakni régmúlt világot jelent. Rendes sorvezető géppel pedig óriási magtérközlés, a mi különösen nagyobb földterületen igen érzékeny károsodást jelent. Pontos tenyészterület nincsen, tehát egyöntetűség sincs a fejlődésben, sem a talaj legjobb kihasználása meg nem ejthető. A nyári mivélésnek nagyon jelentékeny része csakis kézi erővel teljesíthető. Az pedig drága ma már a tengerinél, de meg egyszerűen nincsen. Ideális, szabatos munka a Hermann-féle vetési mód. A gépmunka minden előfeltételét biztosítja, nagyon hálás vetési mód, de nálunk Somogyban nem tud elterjedni nagyban csak azért sem, mert egész kis hadsereg begyakorlott, egyöntetű munkája szükséges hozzá a vetésnél. Falubeli paraszt munkást erre betanítani célltvesztett, mert megbizhatatlan, szeszélyes, mindég kérdés, eljön-e valjon holnap is. Maradna a cselédségünk családtagjai. Ezek is éppen április 24-én a tengeri vetés idején költöznek. A régiiek már nem, az újak meg nem akarnak hozzáérteni.

Maradna az annyira hirdett amerikai vetési

és mivélési mód. A szép könyvben tényleg szépen le van írva, kár hogy a szükséges abszolút pontossággal a kivitelben csak a papíron marad, vagy legföljebb a messze Amerikában. Pedig az intencziók elvitázhatatlanul értékesek volnának. Megoldásuk azonban csak a vetésmódon mulik. Sok jó igyekezettel kísérleteztünk környékbeliek az amerikai *négyzetbe* ültetőgépekkel, egyikkel is, másikkal is. Egyik sem dolgozik azzal a föltétlenül megkívánt pontossággal a vetésben, a mi a további gépmivélés elengedhetetlen előföltétele. Tisztelegesen, bátran mindkét irányban géppel kapálni, mint pl. a Hermann vetésnél nem sikerült.

Nem pedig azért, mert a kivitel főrendezője, a vetést vezető, csomós drót nem stabil dolog. Először is tetemesen nyulik, másodsor pedig az odamenetnél *arra*, a visszajövetelnél pedig *erre* elhúzódik. És már készen van a keresztbe kapálás lehetőségének a vízbeesése. Jön ismét csak a kézi kapa, legjobban esetben még a Planét jr. Marad csak a magspórolás. Ezidén megpróbálták a rendszert megfejteni kissé, fölálodozván valamit a vetés gyorsaságából.

Az elvetendő táblára 2 géppel és huzattal álltunk ki. A tábla közepén huztuk ki a drótokat, az egyiket ide, a másikat odafelé az irányjelző zsinór is egyenél itt, másikkal ott a széleken. A vetőgépek pedig jártak mindkét dróton, mindig egy irányban, egymásután körben. Tehát nem ugyanazon dróton ugyanazon gép oda és vissza is. Természetesen egy dróton egyszerre csak egy gép haladt, Ezzel az eljárással elértük, hogy a huzalok mindig egy irányban feszültek és nyultak, a tavalyi eltolódásokat — azt hisszük legalább — hogy elkerülhettük. De így számolnunk kell azon idővesztéssel, a míg a gép egyik dróton kiérve a másikhoz ér. És a vetés előhaladtával ez a veszteség mindinkább növekszik. A mikor már ezen kerülő nagyobb, mint a kifizetett drót hossza, célirányosabb a nagyobb kerülő helyett a gépet a drót mellett vissza üresen járatni.

Így vetettünk el egy 25 és egy 50 holdas táblát. A végzett napi munka volt 2 géppel naponta 12-14 magyar hold. Ma keletnek az ültetvények. Még biztos sikerről nem tudok beszámolni, mert csak helyenkint találni kibuvó fészkeket, de azok adnak némi reményt. Ha sikerül, megtudatom. Tartozunk vele a köznek.

Valamit még az ősziokról. A rozsokkal, mint előre látható volt, adósnak maradt április. Az bizony kivétel nélkül ritka lesz. Nagyon ligetessé tette az egérinvázió. Talán valamivel recompenzálódunk a most bujó szépméretű fehozamban a rozsnál. Csak a virágzás legyen kedvező. A buzák fejlődését minden tavasszal külön meg lehet csodálni. A korai boronálást fájtnézni, önkénytelenül gondolta az ember, vajjon marad-e itt buza? Tegnap, tegnapelőtt enyhe esőt kaptunk, borongó felhőkárpit takarja a napot. Ez az a kívánt hűvös május. Ha ilyen rohamosan megy továbbra is a fejlődés, lesz dült buzánk is elég. Daczára az őszi 150 q. vetőmag megspórolásnak. Magyaránzi segít a talaj munkaminősége és mikéntje. Az irodalomban atavisztikus jelenségek vannak, a melyekből látszik, hogy a talajmunka minőségét, annak fontosságát, jelentőségét kétségbevonni igyekeznek. Későn már. Rájuk czáfolt számszerű igazával az eleven élet. A szóval szemben a számnak van bizonyító ereje. Esetleg majd rátérünk még e témára. Addig is bevallo alaptörvényemet. A termelés sikerülte függ egyharmadrészben a talajmivéléstől, egyharmadrészben a talaj tápláló erejétől, egyharmadrészben az Isten adta időjárástól. Jó májust kívánok.

Sörnye, 1911. máj. 1-én. Horváth János

A LEGJOBB MAUTHNER ÖDÖN

cs. és Kir. udvari szállító magnagykereskedésében

BUDAPEST

IV., Kossuth Lajos-u. 4. VII., Rottenbiller-u. 33.

Az ideai árjegyzék megjelent, mely kívánatra ingyen és bérmentve küldetik meg.

MAGVAK

Látogatás a kertészeti tanintézetben.

Ápril hóban Angyal Dezső, kir. tanácsos, ezen intézet európai hírű igazgatójának lekötözött, szíves és személyes kalauzolása és beható magyarázatai mellett volt alkalmunk a Ménesi-ut 45. szám alatt levő kertészeti tanintézetet részletesen megismerlni s örömmel konstatálni azt, hogy ezen iskola a mai kor mindinkább fokozódó igényeinek teljesen megfelel és oly ifjakat nevel, kik úgy a konyha-, mint a gyümölcs-, virág-, valamint a diszkrétészet terén, de mint kereskedelmi önálló kertészek is megállják helyüket. Kertkedvelő földbirtokosok, városok s iskolák egész nyugodt lélekkel biztatják kertjeiket az innét kikérült fiatal kertészekre, mert azok elméleti s gyakorlati kiképzése a hírneves igazgató vezetése mellett oly tanári kar kezébe van látva, kik feladatuk magaslatán állva, teljes ambícióval szentelik életüket az intézetbe került fiúk kiképzésének.

A mostoha talajviszonyok (köves földnem), a nap hevének kitétt déli fekvés, dacára a szorgalom s céltudatos munka folytán oly nagyszámú fa, bokor és cserje gyűjteménnyel rendelkezik ezen intézmény, hogy az igazán ritkítja páráját s mint értesültünk, ez még ki is lesz terjesztve. Nagyon szép és érdekes a terméskövekből készített mesterséges sziklákon feltüntetett kb. 1000 féle növényből álló alpesi flóra, melyből mindig virágzik valami. Ilyen a kaktus gyűjtemény is, mely azonban nálunk nem igen télálló s megjegyzem, hogy a tüskénélküli kaktus bizony elfajzik s tükés lesz, de nem is télálló, ergo nem nekünk való, eltekintve, hogy tápértéke alig valamivel nagyobb a semminél. A kert alsó részében, a gyümölcsfák tömkelegében, a legkülönbözőbb alakfakkal találkozunk, a legalacsonyabb drótra huzottaktól a legmagasabb törzsűekig; itt a szemzés, oltás, alakítás, metszés stb. műveleteket ad oculus demonstrandum tanulja a növendékkertész. Legkülönbözőbb zöld-ségfélék vannak tananyagul a szabadban és az üvegházakban, hol már április végén érett szőlőt produkálnak s május elejével már használható piros paradicsommal s zamatos őszi barackkal kedveskedhetnek az inyenczeknek. No, hogy a hajtatókban különböző virágok, nemkülönben bab és egyéb főzeléknek való egész télen át van quantum satis, azt talán mondanom sem kell. Szépen, egyszerűen és izlésesen van parkirozva az épületek közötti rész s a diszkrétészetet tanulóknak mintául szolgálhat ez is. A tantermek és folyosókon a különböző műveleti növények ábrái foglalják el a falakat s pedig többnyire már a növendékek rajzai képezik ezen élethű gyűjteményt; valóban némelyik tanuló igazán remekelt s több ügyességet fejt ki e téren, mint amennyire neki valaha az életben szüksége leend. A különféle gyümölcsök élethű rajzai különösen elismerést érdemelnek, de méginkább megtetszettek a gyümölcsminták, melyek oly természetesenek, hogy az ember majd beléjük harap; no de ke' l is, miszerint ilyenek legyenek, mert ezek után a modellek után lesznek a meghatározásra beküldött gyümölcsök nevei megállapítva; örömmel értesültünk, hogy újabban már hazánkban készülnek e minták, holott nem is olyan régen ez uton is a külföld hűbéresei voltunk. Minden tanulónak van egy méhkaptárja is, hogy in praxi sajátítsa el a méhészeti ismereteket, melyek a kertészettel karöltve járnak.

A kertészeti szerszámok, gépek és eszközök gazdag gyűjteménye is éppen úgy hozzájárul a tanítás sikeréhez, mint azon számos bel- és külföldi csomagoló anyag és edény kollekczió, melynek egy részét (kosarak, ládák stb.) maguk a

tanulók készítettek el a téli zord időben, mikor kint a szabadban munkálkodni nem lehetett; ugyanily alkalmossal néhány nagyon csinos, nagy virágtartó vázát is alkottak cément és kavicskeverékből. A különböző rendszerű gyümölcs osztályozók és aszalók s pálinka főzők gyűjteménye tetőzi be a tanszerek nagy számát.

Most már 6 középiskolai osztályt jó sikerrel végzett és egy évi gyakorlattal bíró ifjakat vesznek be ezen tanintézetbe, hol 3 éven át éppen úgy kell kint minden dologban tevékeny részt venni s gyakorlatilag tanulni, mint a tantermekben az elméletet elsajátítani.

Szomorodott szívvel hallottuk, hogy az örökös reformálni akaró irányzat ezen tanintézetet el kívánja vinni közelünkbe, állítólag mert szük a hely s mert nem jó a talaj; pedig hát szerény véleményünk szerint éppen abban van ezen intézmény egyik legnagyobb erőssége, mert hisz az itt a vicez, hogy mostoha talajviszonyok mellett is tudjon az a kertész érdemeset produkálni, hogy küzdelemmel szerezze meg az eredményeket, mert akkor bármily körülmények közé sodorja őt az élet vihára, feltalálhatja magát. A mi pedig a helyszükét illeti, no ez sem olyan nagy baj, hisz kísérleti telepük van még a kamaraerdőnél is, ott a faiskolájuk stb. stb. Amióta elvitték innét Bajára a kertészsegédképző iskolát, azóta bizony már megférnek itt a növendékek.

Fehér Zoltán.

Mit kell tennünk, hogy a kisgazdaságok jövedelmezőbbek legyenek.

Többször hallottam, hogy Magyarország egyik-másik keleti megyéiben többet terem a földműves földje holdanként az uradalmi vagy középbirtokos földjénél. Nem tudom, igaz-e ez, de ha igaz, akkor ez a nagyobb birtokok rossz kezelésére mutat, másfelől azzal lehet magyarázni, hogy a kisbirtokosnak mindnek van marhája, több trágyát termel és így földjét jobban trágyázza, a minék következtében az jobban terem.

Az ugynevezett parasztbirtokokat azonban általában rosszul művelik, mert legtöbbnyire gyenge erővel szántják. A mély szántást s ennek előnyeit nem is ismerik, sőt a mély szántást parasztagdáink egyenesen rossznak tartják. Az igaz, hogy a mély szántás elegendő trágya nélkül nem is jövedelmező, de annyi trágya mellett, mint a kisbirtokos termel, sokkal mélyebb művelést kellene meghonosítani és így nagyobb terméseket elérni, de erre a kisgazdának gyenge az ereje. Hogy segít ezen az erdélyi kisgazda? Ugy, hogy összefog, de ez még nálunk magyaroknál, ha nem ismeretlen is, de nincs elterjedve. Nincs tehát más hátra, mint hogy a kisgazda is tartson erősebb és több jószágot. Hogy lehet ezt elérni? A jelenlegi 3 nyomású rendszerrel nem, mert ennek 1/3-része fekete ugar, ezzel pedig a marhatartást javítani és fokozni nem lehet, mert nincs elég takarmánytermés.

A jelenlegi 3 nyomású rendszert általában azzal indokolják, hogy legelő kell a marhának, ezért azután a kukoriczatarlót ugarnak hagyják. De hát van a kukoriczatarlón legelő? Hiszen olyan kopár az, mint a tenyerem, ott ugyan fü nem nő, azon az állat csak tengődik, leginkább szórakozik, de a gazda több kárt szenved, mint hasznót lát.

Általában a fekete ugar tartás a régi jó időkből megmaradt és elmaradt gazdasági rendszer, a mely ma már, a midőn a közterhek folyton növekednek és a megélhetés is sokkal nehezebb, a fejlődöttebb viszonyoknak meg nem felel és a gazdát súlyosan károsítja. A fekete ugar tartás-

sal a mellett, hogy legelőt sem ad a marhának, még a földek termőerejét sem növeljük (ha csak meg nem trágyázzák), mert nem adunk vissza semmit a földnek, csak a munkálás által a benne meglévő oldhatatlan tápanyagok egy részét oldható állapotba hozzuk.

A 3 nyomású fekete ugaros gazdálkodással a fenti hátrányok mellett még az is össze van kötve, hogy a gazda birtokának 1/3-részét évenként pihenteti, jobban mondva nem használja, attól az adót ingyen fizeti. Ezt sokfelé észreveték már a kisgazdák és nem ismervén más módot, az u. n. szabad gazdálkodáshoz kívánnak áttérni, a mely pedig az ő kivitelükben tulajdonképpen nem szabad gazdálkodás és esetleg még károsabb lehet, mint a régi vagy pedig a réginek fentartása a nyomásos rendszer előnye nélkül, t. i. így a tarlólegeltetés előnye is elesik.

Mindezen segíteni lehet; megmaradhat a 3 nyomású rendszer, de a fekete ugarnak hagyott csutkaföldet (kukoriczatarlót) ősszel fel kell szántani és tavasszal bükönnyel bevetni. A bükönny, ha nincs benne csak 1/4-rész zab, akkor javítja a földet és olyan, sőt pár évi termelés után jobb buza van utána, mint az ugarban.

Ezen kis javításnak szemmel látható előnyei vannak, 1. az üres, fekete ugar helyett, a melyet ha legelőül akarnak használni, akkor nem szántható, ha pedig szántják, nem legelő, jelentékeny mennyiségű kitűnő takarmányt kap a gazda, a melyen vagy több marhát vagy a meglévő jobban tarthatja. Ilyenformán több és jobb trágyát kap és földjeit jobban trágyázva, nagyobb terméseket nyer.

A tarlót, ha a szükség úgy kívánja, legeltethetik is és itt biztosan jobb legelőt kap az állat, mint a csutkaföld ugaron, a hol itt-ott nő egy szál fű. Csakhogy az esetben, ha tarlólegelőig a bükönnytarlót legeltetni akarjuk, a buzatermes biztosítására okvetlenül alkalmaznunk kell a bükönnyvetés előtt kat. holdon 150 kg. szuperfoszfátot és még ez esetben is 2 szántást adni kell a buza alá, hogy a 10—12 mm. terméseket biztosíthassuk.

A másik, a mivel a kisgazda jövedelmét emelheti, a vetőgépek használata.

Sajnosan tapasztalom, hogy több keleti megyében a kisgazdák a kukoriczát, répát szórva vetik, pedig bebizonyított tény, hogy a sorbavetett kukoricza 25—50, sőt 100%-kal több termést ad, de nemcsak a kukoricza, hanem a buza is legalább 1—2 q-val több termést ad, ha sorba vetik. Mi ennek az oka? 1-ször: mert a géppel vetéshez több földmunka kell; 2-ször: mert a gép egyforma mélyen rakja le a magot és így a növény kezelése egyidejűleg történik; 3-ször: a gép meglehetősen egyformán osztja be a területet a vetőmaggal, így a kikelő növényeknek egyforma tenyészterület jut, miért is a növények egyformán fejlődhetnek. Mindez együttvéve azt eredményezi, hogy egy holdon több növény nőhet fel és fejlődhetik ki és tökéletesebben, mint a szóravetésnél, hol egy-egy növénynek túl nagy tenyészterület jut, soknak meg tulkiési.

Ezenkívül a gabonaműveknél nem utolsó előny az sem, a mit a gazda a vetőmagban megtakarít. Ez az elvetett holdak száma szerint lehet oly összeg, melyben már 4 év alatt megtérül a vetőgép ára, kisebb igénybevétel mellett pedig kamatja és törlesztése.

A kapás növényeknél pedig nem utolsó előny az sem, hogy a sorosvetésnél, szemben a szórtvetéssel, a kapásoknál 2—3 napszámot holdanként megtakarítunk, de meg lókapát is alkalmazhatunk, a mellyel tökéletesebben kapálják meg a földet, mint kézzel, mert a lókapánál nem lehet svindlizni és zöldre a feketét ráhuzni,

A lefolyt idény tapasztalatai beigazolták, hogy mégis a

CASE az igazi **SZÁNTÓGÉP!**
A CASE-gép } esővei nem folynak
kazánja nem megy tönkre
nincsen tuleröltetve.

15 év tapasztalata a CASE járvaszántó gépeket minden más versenygyártmány fölé helyezte.

Uezérképviselő: Hahn Arthur és Társai, Budapest, VIII., Üllői-ut 52g.

vagyis kapálatlan helyek nem maradnak a sorok között. A mellett a lókapával sokkal olcsóbban dolgozunk, mint kézzel, csak azt nem kell szem elől téveszteni, hogy 2 lókapálás nem egyenlő 2 kézi kapálással, hanem legalább is három. Ennek oka az, hogy a lóka simán hagyja a talajt, míg a kézi kapa hantosan s így a lókapálás könnyen megcserepesedik és ekkor újra kapálni kell.

Egy igen nagy és nemzetgazdasági tekintetben is súlyos hibát tapasztaltam a kis- és nagygazdáknál általánosan a trágyakezelés terén.

Jobban mondva, éppen az a hiba, hogy a trágyát egyáltalában nem kezelik, tehát inkább azt mondhatnám, hogy a trágya nemkezelés terén. Ha felvesszük, hogy a jelenlegi trágyakezelés mellett évenként a trágyának 25—35%-a megy veszendőbe és ha minden községben átlag csak 150 házzámot veszünk fel és házzámonként csak 60 q trágyatermelést, úgy ebből 20 q az évi veszteség.

Egy q istállótrágyában van:

foszfor	35 kg.	értéke	1'82 fill.
káli	2'0 "	"	28 "
légeny	2'9 "	"	87 "
összesen:			2'97 fill.

Egy ház tehát 59 K 40 fill. kárt szenved, egy falu pedig 8850 K-t. Magyarországon van 15.000 község, tehát a rossz trágyakezelés révén, ha csak ilyen minimumokat veszünk is számba, az évi veszteség 13 millió 265 ezer korona, de miután úgy a káli, mint a légeny ára magasabb, egész bizonyosan vehetünk fel 14 milliót. Itt van ennek az ügynek nemzetgazdasági fontossága. Erdemes tehát az ügygel egy kicsit foglalkozni és mindenképpen arra törekedni, hogy a trágya rendesen trágyatelepen kezeltesse.

Nem arra kellene szorítani a gazdát, hogy aratáskor, mikor a legnagyobb dologidő van, trágyáját a faluból kihordja, hanem hogy rendes vízalhatlan, tehát beton- vagy aszfaltfenekű trágyatelepet építsen magának. Hogy pedig ez lehetséges legyen, erre a célra kamatmentes kölcsönt bocsásson az állam a pénztári feleslegről a gazdák rendelkezésére.

Ezek az elvek és igazságok kell, hogy a népszerű akcióknál is érvényesüljenek, nagyobb mértékben, mint eddig, mert helyes vetéstorgó és állattartás a sikeres gazdálkodás alapja és ehhez társul, ezen épül fel minden egyéb olyan intézkedés, a mely a gazdasági üzem vitelét előnyösen befolyásolja.

A vetőgép használat, a trágya helyes kezelése nem látszik momentán elsőrendű fontosságúnak, de ha megfontoljuk a már elmondottakat és hozzávesszük még azt, hogy a szilágymegyei kiscsoklyai tengerinek sorbavetése által nyert terméstartalomtól kifizethető évi állami és községi adóját: már nem tűnik olyan csekélységnek fel ez, a kiscsoklyai előhaladás vagy változtatás hatása és eredménye.

Csoklyai Fényes Károly.

Amerikai reklám.

Mikor az ötvenes évek elején Sopron megyében legelőször látott a rábaközi ember vasutat, megcsodálta a fejét, mondván: „Mégis hunczút a nimet, rá ül a spurherdre azután megy“. Nem német találta ezt ki atyafi, mondták neki az urak, hanem ánglius. „No ha az ánglius találta is fel — azért mégis hunczút a nimet“, felelte vissza emberünk.

Ez az adoma jutott eszünkbe, mikor Amerikába vándorolt barátunk, Igali Svetozár, képes levelező-lapját láttuk s hogy kedves olvasóinknak is bemutassuk az amerikai reklámnak e jellemző ábráját ezennel közre adjuk azt, mondván ugyanazt mint fenti, azon különbséggel, hogy: „mégis hunczút az amerikai“.

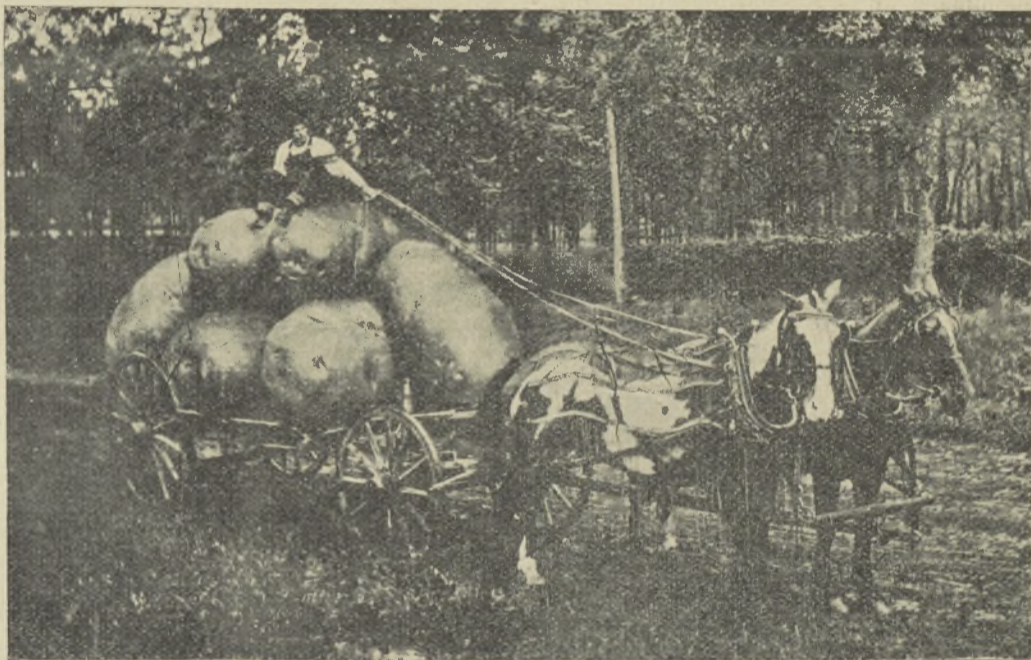
Megjegyzések Sperker Ferencz urnak a husdrágaság és a magyar szarvasmarha című legutóbbi válaszára.

Sperker Ferencz a „Köztelek“ f. évi 28. számában a hazai, gazdasági akadémiák tanrendszere ellen foglal állást és a katonai akadémiákat (speciell a Ludovika akadémiát) példaképpen hozza elő, mint olyan intézeteket, a melyeknek kimustrált (végzett) növendékei olyan jól vannak gyakorlatilag is kiképezve, hogy katonaiszolgálatuk első napjától kezdve helyüket igen jól megállják. Mint olyan okleveles gazda szólok a tárgyhoz, a ki egyben nyugállományu m. kir. honvédfőhadnagy is vagyok.

Mindenekelőtt megjegyzem, hogy igen téved Sperker jószágigazgató akkor, ha azt hiszi, hogy a hazai gazdasági akadémiák hallgatói gyakor-

nyetemen teljes kiképzést nyernek, úgy hogy az életben helyüket azonnal megállják, pedig mernek fogadni, hogy házi-orvosa valószínűleg sem lesz valami fiatal kezdő ember.

Ha az elmondottakat valaki tapasztalatból olyan jól ismeri mint szerénységem, akkor önkéntelenül keresni fogja annak okát, hogy miben rejlik a hiba, hogy az iskolák nem nevelnek az életnek? Erre nem az a válaszom, hogy a rendszerben. Per absolute nem. Csakis abban rejlik, hogy élettapasztalatokat gyűjteni kell és nem a könyvekből tanulni. A ki nem ismeri az életet, az abban helyét meg nem találja tökéletesen az emberi fogalmak szerint. Ez különösen a gazdasági pályára vonatkozik csaknem első sorban, mivel oly sokoldatu gyakorlati ismereteket alig követel még egy foglalkozás mint éppen a mezőgazdasági; hiszen azt Sperker mint kiváló gyakorlati gazda — a ki előtt mindenkor meghajlok — azon indítványával már be is látta, a midőn igen helyesen azt sürgeti a földmivelésügyi kormánytól, mint e lapok, hogy az állattenyésztés fellendítése érdekében ossza be az országot, minél előbb tenyészkerületekre. Ha az állattenyésztés szempontjából nem lehet az országot sablonizálni, akkor azt a növénytermelés

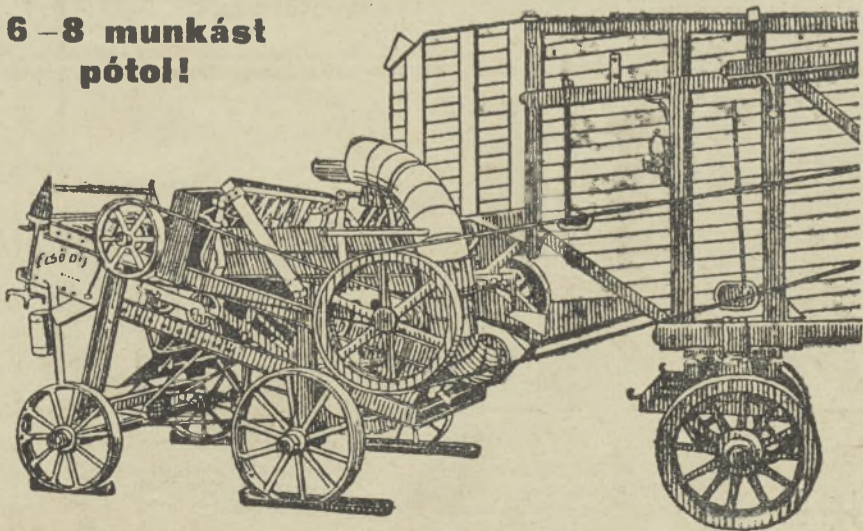
26-ik ábra. San-Franciscói burgonyák.

lati kiképzésben nem részesülnek mivel a tanfolyamok első éve csaknem kizárólag a gyakorlatnak lesz szentelve, azonkívül a többi 2 évben is súly fektetnek a gyakorlati bemutatásokra. Ugyancsak igen erősen téved Sperker ha azt hiszi, hogy a Ludovika akadémia a szolgálat szempontjából teljesen kiképzett hadnagyokkal látja el a m. kir. honvédséget és a cs. és kir. közös hadsereget. De nemcsak a hazai gazdasági akadémiák és a Ludovika akadémia sem nevelnek az életnek, hanem egyetlen egy iskolánk sem. Hiszen nap-nap után látjuk, hogy a jelesen érettségizett fiatal emberek közül sokan egy helyesen megfogalmazott nyugtát sem képesek kiállítani ez nem tuzás, hanem tiszta valóság, 11 évi tényleges katonatiszti szolgálatom alatt elég alkalom volt erről és hasonlókkal meggyőződést szereznem azon sok különféle előképzettséggel bíró egy évi önkéntesek után, akik alattam szolgáltak. Sperker az orvosokat is felhossa példának, mint olyanokat a kik az

szempontjából talán mégannyira sem lehet. Hisz erre a legjobb példa az, hogy a hányféle nagyobb uradalom van az országban csaknem ugyanannyi gazdasági üzem van használatban. Már most azon kérdéssel fordulok Sperkerhez, miképen véli azt lehetővé tenni, hogy a gazdasági akadémiák hallgatói gyakorlatilag is ezen különféle gazdasági üzemekkel megismerkedjenek. Talán tanulmányi kirándulások által? Tekintsük csak meg a tanulmányi kirándulásokat közelebbről. Ezek költséges voltuknál fogva nem lehetnek minden egyes hallgatóra kötelezők de a pályájuk kezdetén álló fiatal emberek, még a legbehatóbb magyarázatok után sem képesek azokon annyit tapasztalni, mint egy olyan intelligens gazda, a ki az életiskoláját legalább már, ha nem is teljesen, végig járta.

Csak arra akartam az előadottakban reámutatni, hogy az iskoláktól ne követeljünk lehetlenséget, hanem csak annyit, hogy az onnan kikerült növendékek annyi elméleti tudást hoz-

6-8 munkást pótol!

WELGER-féle szabadalmazott

szalmapréselevátor (kazalozó)

az egyedüli, mely minden emberi segítség nélkül teljesen önműködően köztök is. — Bálok nagysága szabályozható!

Alkalmazható minden gyártmányu cséplőhöz, anélkül, hogy az eddiginél erősebb mozgony válnék szükségessé.

Elpusztíthatlan tartósságú, feltétlenül megbízható, háladáatos szerszám. Kizárólagos gyártója és egyedüli elárúsítója hazánkban és a Balkánon az

Első Magyar Gazdasági Gépgyár r.-t.

Budapest, VI., Váci-ut 19.

Tessék prospektust kérni.

Nagy uradalmakban kívánatra díjmentesen bemutatjuk.

zanak magukkal, a mely arra szükséges, hogy a gyakorlatban látottakat és hallottakat elméleti tudásuk segítségével megérthessék; mert nem elég csak valamit tudni, hanem annak okát is ki kell fürkészni tudni. Hiszen egy latin közmondás is azt mondja: „Theoria sine praxis, est rota sine axis,“ (Elmélet gyakorlat nélkül test, éltető lélek nélkül). Különben, ha ez nem lenne így, a hogy azt itt állítom, akkor béresgazdákból válnának a legjobb gazdatisztek és a továbbszolgáló altisztekből (zupásokból) a legjobb katonatisztek. Vegyük csak közelebbről szemügyre, hogy mi lenne akkor, ha béresgazdákból csinálnánk gazdatisztek, eltekintve az általános műveltségtől és a társadalmi érintkezéstől, olyan helyhez kötött gyakorlati ismeretekkel bíró gazdatisztek nyernének, a kik más viszonyok között el lennének veszve; hiszen éppen az az előnyük a gyakorlati bíró okleveles gazdatiszteknek a nem okleveles fölött, — tisztelet a kivételeknek, mert nincsen szabály kivétel nélkül, — hogy nemcsak annyit tudnak, a mennyit gyakorlatilag láttak, hanem elméleti ismereteik alapján következtetni is bírnak.

Igaz, hogy önálló rendelkezéssel bíró gazdatisztekre nézve igen kellemes lenne, ha az akadémiai okleveles gazdákat szolgáltatnának az uradalmaknak, a kik azonnal megállnák helyüket az ország bármiféle üzeménél. Ha a princípális urak lelkiismeretesebben vezetnék be alantasaikat a gyakorlatba akkor bizonyára nem lenne annyi állás nélküli okleveles gazda és talán nem is került volna annyi birtok parcellázás alá,*) mint a mennyit Sperker emleget.

Hogy a t. princípálisok ráérnek arra, hogy alantasaikat bevezessék a gyakorlatba és hogy az ilyen okleveles gazdák azután az életben megállják a helyüket, azt Sperker is állítja, éppen azzal a példájával, hogy egyik segédtsíjtét — a ki szintén okleveles gazda volt — annyira sikerült neki a gyakorlati ismeretek körébe bevezetni, hogy az igen jó gyakorlati gazda lett. De ha körültekintünk az országban — tisztelet a kivételeknek — azt fogjuk tapasztalni, hogy a fiatal okleveles gazdász a mint a gyakorlatból kilép előjárója olyan hidegen fogadja, hogy az a szegény fiatal ember már az első naptól kezdve megtanulja gyűlölni az általa választott pályát, a melyhez oly szép reményeket fűzött és a melyhez oly fiatalos hévvel és tüzzel kezdett. Ha tovább bonczolgatjuk ezen hideg fogadtatásnak a következményeit, akkor még arra a tapasztalatra is fogunk jutni, hogy az ilyen fogadtatásban részesült fiatal ember előjárója iránt bizalmatlanul viselkedik és tanácstalanul egyedül áll és tapasztalatlan enjére támaszkodik. Lehet-e, azután csodálkozni ha egyik baklövést a másik után követi el. Részrehajlatlan megjegyzéseimet ezennel végleg lezárom.**)

Bászel Elek.

Gazdasági tanfolyamok.

I.

Irta: Stegmüller Mária igazgatónő.

Gazdasági tanfolyamok hazánkban ezideig csupán tanítónők részére tartottak oly célból, hogy a gazdasági ismétlő iskolák részére szaktanítónők képeztesse.

Ezen tanfolyamokat a vallás- és közoktatásügyi miniszterium kivására a földmivvelésügyi miniszter rendeztette saját iskoláiban. Az első

*) Ez nem fedi egészen a valóságot, mert igen sok esetben nem az okleveles vagy oklevél nélküli gazdatiszt működése, hanem a tőkehiány okozza a parcellázást. Szerk.

**) Mindenben ugyan nem értünk egyet t. cikkkel, azonban fejtegetéseinek készséggel helyet engedünk. Szerk.

tanfolyamok 1902 július és augusztus hónapokban tartottak és pedig:

1. A gödöllői tejmunkás iskolában a tejgazdaságból.

2. A gödöllői baromfitenyésztő telepen a baromfitenyésztésből.

3. A budapesti kertészeti tanintézetben, a konyha kertészet és gyümölcsfeldolgozásból.

Az első tanfolyamokra a gazdasági szaktanítónők hivatalból lettek kirendelve. Hat héten át bámulatos kitartással igyekeztek az előadott adat és anyaghalmozást feldolgozni, de természetesen, hogy maradandó eredményt csak azok értek el, kik a gazdaságot már ismerték és nem először hallottak csibe nevelésről vagy palánta ültetésről.

Szervezete, tananyaga ezen tanfolyamoknak hirtelenül összeállítva a felvevő képességgel számot nem vetett, melynél fogva az eredmény sem volt kielégítő, mint az később a tanítónők működésénél kitűnt.

Szükségessé vált tehát az intézőkörök a tanfolyamoknak megismétlését és ezekre a régebbi szaktanítónők mellé az újonnan kinevezetteket is kirendelték. Így folyt ez néhány évig 1907 óta ezen több helyen rendezett tanfolyamok helyett a földmivvelésügyi miniszter a kecskeméti földmivvelés iskolánál rendezett 4 hetes tanítónői tanfolyamokat és ezeknek tárgyául a baromfitenyésztés, tejgazdaság, méhészet, és konyhakertészet mellé, az előbbieket határozott rovására és a szükségesnél nagyobb terjedelemben a mezőgazdaságot és állattenyésztést is felvették.

Ezen kívül szorgalommal karolták fel a kosár- és szalmafonást azon reményben, hogy a tanítónők a házi ipar ezen ágait a népközött terjesztve jólétét előmozdíthatják. Ezen cél azonban a mai magas munkás és cselédbérek valamint a háziipari cikkek nehéz értékesítése miatt el nem éretett.

A legutolsó tanfolyamon 1910-ben főszólt a szabás tanítására helyezték, mivel ezt minden ismétlő iskolában kell tanítani. A képzőkből kikerülő tanítónők pedig noha tanultak szabni, vagy éppen szabást tanítani nem tudnak. A résztvevő 26 tanítónő közül csupán egy tudott tényleg szabni és az is utólag ipariskolában tanulta.

A négyhetes tanítónői tanfolyamok értéke, abban rejlik, hogy felvilágosítást nyújtanak a mezőgazdaság és gazdálkodás fontosságáról, megszeretve a tanítónőkkel a falut és hazai földet, megértve, mily szükséges és nemes feladat a nép gyermekeivel ugyanezt cselekedni és a városba önzölnének ily nevelés által némi legátat vetni.

Számottevő képzést ezen pár hetes tanfolyam nem adhat, noha az előadások reggel 6—7-től este 6-ig tartottak.

Néhány év előtt a kecskeméti tanfolyammal párhuzamosan a Kassai Orsolyarend női gazdasági iskolájában rendezett a földmivvelésügyi miniszterium tanítónői tanfolyamot, de ezt meg nem ismétellette.

Az említett rövid tanítónői gazdasági tanfolyamok csupán ideiglenes intézmények voltak tökéletesebbek hiányában és ezért a gazdasági szaktanítónők tökéletlen képzését beismerve az intézőkörök azon fáradoztak, hogy a tervezett gazdasági tanítónőképző intézet minél előbb létesüljön.

Hosszas huza-vona, főképen pénzhiány és az áldatlan politikai válságok miatt csak mult év őszén készült el rövid pár hó alatt az immár működő gazdasági tanítónőképző intézet, melynek célja az országnak lelkes, szakképzett gazdasági tanítónőket képezni.

Az intézet a m. kir. földmivvelésügyi miniszter felügyelete alatt áll, rendeltetése hogy a hallgatók a polgári háztartás összes teendőiben teljes kiképzést nyerjenek és mindazon termelési és értékesítési eljárásokkal megismerkedjenek, melyek a szegény néposztály foglalkozási körében különösen fontosak és a népjólét emelését kedvezően befolyásolják.

A kiképzés figyelmet fordít arra, hogy a tanítónők a népiszkolákkal összekapcsolandó napközi otthonok részére a tömegélelmezés olcsó és célszerű keresztülvitelében is gyakorlatot nyerjenek. A tanítás főképen gyakorlati irányu, a munkákban való részvétel minden jelöltre kötelező.

Időről-időre a baromfitenyésztési, tejgazdasági és zöldségtermelő telepekre tanulmányozás céljából kirándulások rendeztetnek.

A jártasság gyakorlati tanításban elsajátítása végett a gazdasági tanítónőképzővel kapcsolatban gyakorló iskola lesz szervezve és a jelöltek az igazgatónő vagy egy tanárnő vezetése mellett a közeli községek asszonyainak népies gazdasági és háztartási előadásokat is tartanak.

A képzőben előadott tantárgyak a következők:

A) Mezőgazdaságtan.

1. Növénytermesztés, kis gazdaságok berendezése és számvitele.
2. Állattenyésztés, tejgazdaság, a mezőgazdaságra káros állatok ismertetése.
3. Kertészet és szőlőművelés.
4. Baromfi, méh és selyemhernyó tenyésztés.

B) Háztartástan.

1. Háztartástan és áruisme.
2. Főzés és vasalás.
3. Egészségtan és gyermekápolás.
4. Háztartási könyvvezetés.
5. Szabás és varrás.
6. Házi ipar.

Az irodai munkálatok és számadások vezetésének elsajátítása céljából mindkét évfolyam jelöltjei egész éven át felváltva az internátus irodájába osztatnak be.

A háztartási napló vezetése mellett a szaktanítónő jelöltek munkanaplót kötelesek vezetni a napi beosztáson tett észrevételekről és az ezekből levont következtetésekről.

A tanfolyam tartama 2 év. A tanév október 1-én kezdődik és november 15-ig tart.

Az intézet jelenleg 20 hallgatóra bentlakásra van berendezve, 14 helyre ösztöndíjas, 6-ra fizető tanítónők vétetnek fel.

Az első évfolyamra 10-en lettek felvéve.

Ez év októberétől kezdve a létszám 30-ra, 1912-ben 40-re lett felemelve.

Ugy az ösztöndíjas, mint a fizetéses helyek pályázat útján töltetnek be. A pályázat hirdetés a „Néptanítók Lapjában“ tétetik közzé.

Pályázhatnak 22-ik életévüket még be nem töltött ép, erős és teljesen egészséges egyének, akiknek népiszkolai tanítónői oklevelük legalább is jeles eredményt tüntet fel és a gazdaságból kitűnő osztályzatot nyertek.

A kérvények a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterhez czimezve, azon tanítónőképző intézet igazgatóságához nyújtandók be, mely intézetnél folyamodó tanítónői oklevelét nyerte.

A beérkezett kérvényeket a tanítónőképző igazgatója és a gazdaságtant előadó tanárnő átvizsgálják és felvételre csak azokat hozzák javaslatba, kik a tanítónőképző intézet negyedik évfolyama alatt a háztartási teendők iránt a legnagyobb hajlamot mutatták.

Az igazgatóságok a folyamodványokat és jelentésüket közvetlenül a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterhez terjesztik fel.

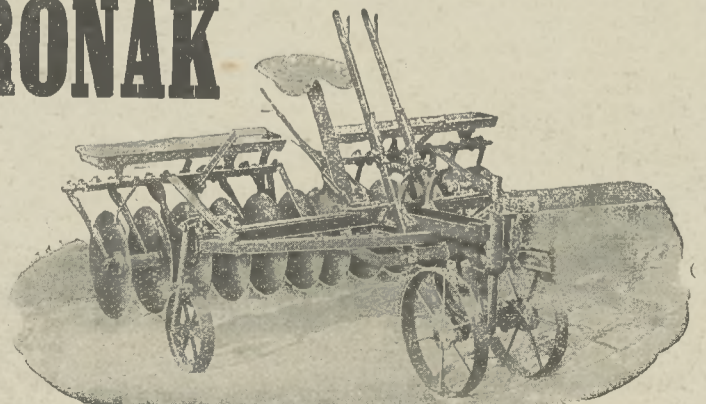
Mc Cormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. A tavaszi szántásokra a legujabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

Mc Cormick TÁRCSÁSBORONÁT

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

Mc CORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY, Budapest, V., Váci-ut 89.

A szaktanitónő jelöltek a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter javaslatára a m. kir. földmívelésügyi miniszter veszi fel.

Az egy koronás bélyeggel ellátott kérvényekhez a következő okmányok csatolandók:

- a) keresztlevél,
- b) tanitónői oklevél,
- c) testi és szellemi épségről és egészségről szóló hatósági orvosi bizonyítvány.

A felsorolt okmányokon kívül a fizetési helyre folyamodók még a községi előjáróság előtt kiállított szülői vagy gyámi nyilatkozatot csatolják, hogy a szükséges ruházat és taneszközökről gondoskodnak.

A fizetési helyekre felvett jelöltek egy évre 400 koronát fizetnek.

Az intézetben a szaktanitónő jelöltek részére évvégi kolloquiumok és a két éves tanfolyam befejeztével képesítő vizsgálatok vannak rendszeresítve.

Tanév közben időszakos kolloquiumok tartatnak. Ezekben voltam bátor a szervezeti szabályzatot kivonatban ismertetni.

A gazdasági tanitónőképző jelenlegi hallgatói teljesen ellátják az intézet háztartását, és az elmúlt 4 hónap alatt is már oly biztosságot sajátítottak el a háztartási teendőkben, hogy a főzést, mosást, vasalást, a baromfiak gondozását nevelését, hizlalását felügyelet mellett, sorrendben beosztva, teljesen önállóan végzik.

Ruháikat maguk varrják, kisebb betegség esetén társnőiket ápolják, szóval éppen úgy élnek, mint a hogy a családban élniük kell.

Az egészségügyet a második félévtől kezdve orvos fogja előadni, hogy ebből is szakszerű, komoly képzést nyerjenek.

Tervbe van véve e nyáron egy kis napközi otthon berendezése, melyben a tanyai cselédek gyermekei ápolásban, gondozásban részesülnek míg szüleik a mezőn dolgoznak. Ilyképen óhajtjuk őket a gyermek ápolás és táplálás szabályaival megismertetni.

(Folytatjuk.)

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. Jogorvoslatot tévesnek vélt ítélet ellen hol szerezhetünk kérvényseprési ügyben?

Folyó hó 23-án e lapban megjelent kérvényseprési díjának megfizetésére vonatkozó nyilatkozatot Káldy Szücs János urnak köszönettel veszem s tudatom, hogy helyéknél találtak olyan járásbíró és törvényszék, ki a birtok tulajdonost kötelezi a kérvényseprési díjnak megfizetésére akkor is, midőn a haszonbéri szerződésben nincsen felemlítve, hogy kit illet annak megfizetése. Ilyen esetben s hozott ítéletnél micsoda jogorvoslatot szerezhet magának egy gazda, midőn a bölcs bíróság fordított ítéletet hoz? Kérem gazdatársaimat, legyenek szívesek s adjanak tanácsot, hogy a fenti ítéletet miként lehet orvosolni s megtorolni? **H. J.**

Kérdés. Csonka évre jár-e a gazdatisztnak tantième?

Alólirott mint okleveles gazda egy nagyobb bánati uradalomnál mint gazdasági intéző volt alkalmazva 1907 jan. 1-től 1909 április hó 30-ig. Kinevezése értelmében a rendes fizetésén kívül tantiémet is kapott. Az első két esztendőre a tantiémet rendesen kifizették, azonban az 1909 évben ott töltött 4 hónapra eső tantième részletet (mely kitesz kb. 500—600 koronát) vonakodik az uradalom minden indokolás nélkül megadni.

A kinevezési okmányban nincs megmondva, hogy a ki nem töltött esztendő tantième részese-déssel nem jár, erről alólirottat felmondásakor sem értesítették, sőt az igazgatósági leirat, mely

a felmondást tudomásul veszi világosan megmondja, hogy alólirottak mindenféle járandósága 1909. évi április 30-ig vagyis a szolgálatban maradás napjáig ki lesz fizetve.

Miután a felmondás és annak elfogadása pontosan a gazd. törvény értelmében történt meg, és alólirottaknál a tantième részesedése a fizetéséhez hozzátartozott, ennél fogva alólirott véleménye az, hogy az uradalomnál töltött utolsó négy hónapra is — bár az az év elején volt — mégis meg kell adnia az uradalomnak arra az időre eső tantième részletet is.

Tisztelettel kérem gazdatársaimat e lap hasábjain szíveskedjenek közölni, hogy követelésemet jogosnak tartják-e, s hogy törvényes uton érvényesíthetem-e ezen jogomat? **S. B.**

Kérdés. Oltás a lépfene ellen.

Indokolt-e nagyobb nemes lóállományt lépfene ellen beoltani, melyben három év óta lépfene nem fordult elő? vagy jobb-e a serumozás, mely csak fellépés alkalmával használható? Számítunk-e bizonyos elhullási %-ot lovak lépfene elleni oltásánál? Ha valamely állatállomány egy része be van oltva, más része nincs beoltva, együtt egy istállóban tartható-e az, együtt legeltethető-e mindjárt veszély nélkül? Azelőtt elkülönítését kívánták az állatorvosok. Emlékszem, hogy szarvasmarha lépfene elleni oltásánál valamely oltóanyag intézet némi szavatosságot vállalt, létezik-e e részben most is valami garancia valamely intézet részéről?

R. A.

Kérdés. Nyulszapuka átvételének megtagadása a bérleten.

Egy bérlet f. évi április 24-én történt átadásánál a régi bérlő átenged 18 hold (a 1000 néyszögöl) nyulszapukát az új bérlőnek s kéri a bevetett 145 kgm. mag a 138 kor. és 3 napi vetési munkadíj a 3 kor. — azaz összesen 209 kor. 10 fillér megtérítését. Az új bérlő nem hajlandó átvenni a nyulszapukát, okul hozván fel, hogy ritkán kelt, silány s erősen le van etetve. Kérnek az irányban szíves tanácsot mi módon lehetne a két bérlőt összeegyeztetni békés uton, hogy mindkettő óhaja, a mennyire csak lehetséges, kielégítést nyerjen. **Sz. I.**

Felelet. Mely állattenyésztési ágakra nézve kártékony a méh? című kérdésre.

1. Erre a kérdésre könnyű a felelet: egyikre sem. A méh a növények virágjából szedi a táplálékot s ezzel nemhogy kárt tesz, hanem ellenkezőleg, kiszámíthatatlan hasznot hajt. Határozottan kimondhatjuk tehát, hogy tápláléka megszerzése közben egyiknek sem.

A kérdést inkább úgy kellett volna feltenni, hogy mely állatokra ártalmas a méhszurás. Tisztába kell jönnünk e kérdésnél, hogy a méh csak akkor támad, ha vagyona vagy élete veszélyben forog, még pedig csakis a lakása közelében. Ha egy nagyobb állat, pl. mondjuk ló, olyan körülmények közé kerül, hogy egy egész méhcsalád megtámadja, bele pusztulhat, mint erre már volt is példa. Ha azonban állatainkat nem engedjük a méhes közvetlen közelébe, e részben nincs mit tartanunk. Sőt nagyon még akkor sem kellene félni, ha egy odaszabadult állat egy-egy szurást kapna, mert az ennek következtében bizonyosan odébb áll.

A baromfi, különösen a kacsa,*) fölfalja a méheket s ezzel rém kárt tesz a méhekben. Maga azonban rendszerint semmi kárát sem

*) Ennél distinguálni kell, vajlon fiók és fiatal kacsákról van-e szó. Azokra nézve de nagyon is veszélyesek a méhek. A kacsák bekapják a méheket. A torok a szurás következtében bedagad, a kacsa megfullad. A gödöllői állami telep sokat panaszkodik, az állami méhészeti gazdaság közelsége miatt, mely a fiatal kacsákban megmérhető károkat okoz.

Szerk.

vallja. Igaz, hogy a kacsa nagyon falánk állat s így a méhet félelevenen lenyeli, de azért különösebb baj nem történik.

Méhesemről 4—5 méternyire volt a baromfi udvarom, neveltem kacsát is, többször megtörtént, hogy egyik-másik szomorkodott, a begye megdagadt, de egy óra múlva már semmi baja sem volt. Vigan ette tovább a méhet. Egy sem pusztult el.

A méh a baromfiudvarba a vízre szokott le szállni, ha azonban a méhes környékén van méható, akkor ezért sem repül oda, nincs tehát alkalmuk a torkosoknak lakomát csapni. Nálam is csak azért kaptak a méhekre, mert a kerítés dróthálóján keresztül értek — kicsiny korukban — s mire én erre rájöttem, alaposan megszedték a bögyüket méhvel, de baja egynek sem történt.

A ki emiatt lemond a méhészkedésről az a saját érdeke ellen cselekszik!

Balogh Bálint

a galántai méhészkör titkára.

2. Nem ismerek olyan állatfajt, melynek a méhtenyésztés ártana. Legfeljebb a méhekre nézve jár veszedelemmel a baromfitenyésztés s ezek közül különösen a kacsa az, mely ha elébe kerül, felkapja s lenyeli. A réti virágokon lévő méh volna talán némi veszedelemmel a legelő jóságára, ha ilyen méhlepte virágos füvel nagyobb mennyiségű méhet falna fel, mely a fullánkában lévő hangyasav folytán okozhatna gyomor vagy bélgyulladás s származhatna ezáltal betegség vagy esetleg halál is. No de ez teljesen ki van zárva, mert először a méh nem várja be, a míg az állat a füvel felfalja, hanem mielőtt harapna, elrepül, másrészt pedig ritkaság, hogy a jószág által történő legeltetésre szánt területen a füvek kivirágozhassanak. A mit pedig kaszálva zölden etetünk, ott nem marad egy méhecske se, hogy biztos halálát lelje, hanem a kaszálás alkalmával elrepül.

Káldy Szücs János.

Felelet. Zabos- vagy árpásbükköny című kérdésre.

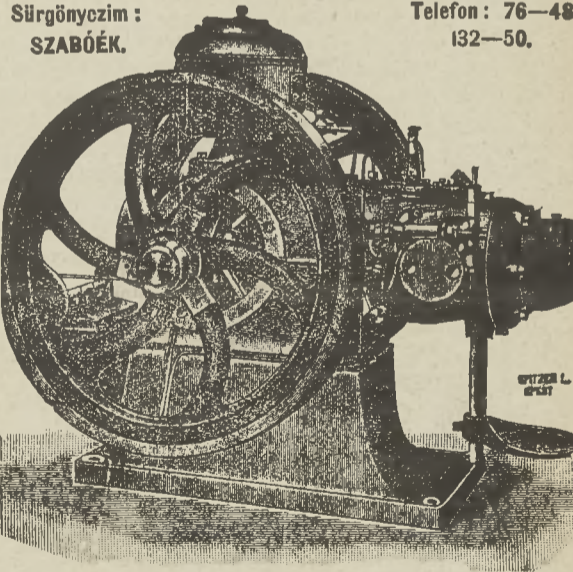
Hogy a zabos- vagy árpásbükköny jobb-e mint takarmány azt lehet mondani, hogy egyenlő tápértékkel bír mind a kettő, noha a helyesen kezelt zabszalmában valamivel több nitrogén és zsír

BOLINDER nyersolajmotorok
nyersolajlokomobílok

SZABÓ EMIL ÉS TÁRSA cégénél
Budapest, VI. Teréz-körút 46/L. G.

Sürgőnyczim:
SZABÓÉK.

Telefon: 76—48
132—50.

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Eredeti amerikai

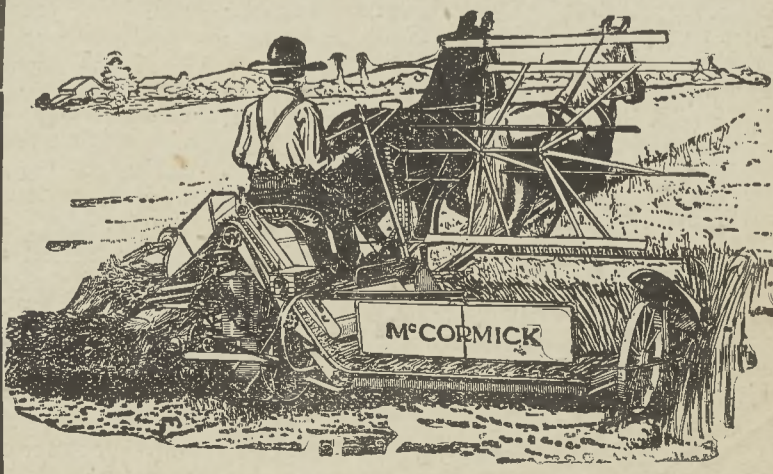
fűkaszaló, marokrakó és kévekötő-aratógépek

„legjobbák a világon“.

Jutányosan kaphatók a

Mc Cormick Harvesting Machine Company-nál

Budapest, V. ker., Váci-ut 98. sz.

van, ellenben az árpa szalmája puhább lévén, a szarvasmarha könnyebben rája (a zabszalma szilárdágánál fogva jobb, erősebb támaszul szolgál a bükkönynek, azt nem engedni lerogyni, ellenben az árpa szalmája ezt a bajt ellensúlyozni nem képes, Szerk.) s így kevesebb energia szükséges a megrágásához, minél fogva a differenzia ez által kiegyenlítődik. Azonban a zabnak abban nyilvánul az előnye az árpa felett, hogy nagyobbra nő, tehát nagyobb tömegű takarmányt szolgáltat. Másfelől nem lévén toklásza s így az állat száját nem sérti. És végre a gyengébb talajban is jobban érvényesül igénytelensége, illetve dusabb gyökérzete folytán, de legfőként az idő viszontagságait is sikeresebben bírja kiállani az árpánál, mely utóbbit egy pár napig tartó 25—30 mm. hűvös eső megbetegít, megsárgít, míg a zabnak kutyabaja sincsen. Tehát igen bölcsen és gazdaságosan van elnevezve zabosbükkönynek és nem „árpásbükkönynek”. Tessék tehát csak ennél maradni már azért is, mert amugy is elkészt a vetésével, ha csak nem a Felföldön vagy Erdélyben gazdálkodik s ha árpát vetne vele, ezt a bőségen kívül fokozottabb mértékben tenné ki a „Lemma” nevű rovar kártérítésének is.

Káldy Szücs János.

Felelet. *Herések pótlása* című kérdésre.

Miután nitrogéndus takarmányait, illetve pilangós virágu fűvet volt kénytelen felszántani, azon kell lenni, hogy légenyodus növényekkel pótolja a hiányt. Lehetne zabosbükkönt is vetni, de immár kissé megkészt s így rizikóval jár, bár miután az esős évek periodusában vagyunk, tessék megpróbálni, ha kifogástalan munkába és trágyás földbe teszi, sikerülhet a termés. Ha ezt nem volna módjában tenni, ajánlok tavasziborsót szintén zabbal keverten (egyharmadrész zab, kétharmadrész borsó) de lehet csalamádéval is (egynegyed rész csalamádé tengeri, háromnegyed borsó) vetni és pedig trágyaerőben levő földbe, lehetőleg superfoszfáttal, ez biztosabb a zabosbükkönynél. Vethet továbbá rizikó nélkül muhart, kölest és fehérmustárt, de ezek nitrogénben szegényebb takarmányok s utóbbi csak zölden etethető. És végre vethet 2—3 sorrendben csalamádét, melynek egy részét szintén megszárazhatja de az erre szánt csalamádét jó lesz csinquantinó tengeriből sűrűn vetni. Lehetne még csillagfürtöt is vetni (sárga csillagfürtöt) mely fehérjedus takarmány, csak kissé kesernyés ugy zölden, mint szárazon etetve. Lazább, vagy homoktalajokon diszlik inkább.

Káldy Szücs János.

Felelet. *Calabash-tök termesztése* című kérdésre.

A Calabash disztök gyümölcsét, mint kérdéstevő igen helyesen megjegyzi, asbestanyaggal kibélelve angol pipáknak használják fel. Dél-afrikából hozott maggal jelenleg e scrok írója jól trágyázott homokon, a Balaton mellett s ugyancsak e lapok kiadótulajdonosa, Ordódy László, a hontmegyei agyagokon kísérletezik. Az eredményeket közre is adandjuk az ősz folyamán. Akkor ha sikerül, vetőmaggal is szolgálhatunk.

B. G. F.

HIREK.

Hieronimi Károly.

Lapunk zárlatakor vesszük azon szomorú hírt, hogy Hieronimi Károly volt belügyminiszter és háromizben volt kereskedelemügyi miniszter életének 75-ik évében f. hó 4-én meghalt. Öneréből küzdötte fel magát magas állásába. Példás szorgalom, fáradhatatlan volt egész életében, nagy tehetségű férfi, a ki mindig és mindenkoron kötelességének derekasan megfelelt. Vajha mindenki e hazában olyképen töltené ki helyét, mint Hieronimi Károly a nagy elméjű, fáradhatatlan munkás ember és tapasztalt politikus.

Hazánk legjobbjai és politikusai egymásután elhagynak. Hieronimi Károly is meghalt. Gyászoló család, gyászoló hazát hagyva maga után. De mindkettőt családját és a hazát vigasztalja azon tudat, hogy az elhunyt emléke örökké élni fog a szivekben. Noha agráriusok vagyunk és nem az ő világát éljük, mégis kötelességünknek tartjuk elhervadhatlan érdemei előtt az elismerés lobogóját meghajtani.

Gyászhir. A régi jó gazdák egyik seniora, *idősb Gáspár Ferencz* földbirtokos, Nagykanizsa város képviselőtestületi, a délzalai takarékpénztár igazgatósági tagja április hó 30-án d. u. 1 órakor életének 91-ik, boldog házasságának 44-ik évében a haldoklók szentségének ajtatos felvétele után elhunyt. Nagy gyászoló közönség kísérte ki e kiváló gazdát utolsó útjára, a ki egész életét a gazdaságnak és a közügyeknek szentelte. Magas koru gyászoló özvegye szül. Hanisch Hermína, fia Ferencz a meteorológiai intézet főtisztviselője és Gáspár a budapesti Egger gyógytár gondnoka gyászolja elhunytát. Könnyű legyen neki a föld!

A budapesti lóversenyek e héten kezdődtek meg igen érdekes programmal. A magyar lovaregylet felkért annak közlésére, hogy a lóversenyeket látogató közönség figyelmébe ajánlatik, hogy a versenytéri belépti-jegyeket — a jegypénztáraknál való nagy tolongás elkerülése s saját kényelme érdekében — a versenyprogramokon megjelölt dohánytözsdekben a versenynapok délelőttjén előre váltsa meg. Szintugy saját érdekében áll a közönségnek, hogy a beléptijegyeket láthatóan viselje, hogy ezáltal az ellenőrség felszólításait mellőzhesse.

Általános gazdasági és ipari kiállítás Szatmáron. A Szatmármegyei Gazd. Egyesület f. év szeptemberében Szatmáron általános gazdasági és ipari kiállítást rendez. A kiállítás, melyet a nagybányavidéki világhírű arany- és ezüstművek, a kincstári, uradalmi és községi erdészetek, valamint az Ecsedi-láplecsapoló társulat is résztvesznek, igen érdekesnek és értékesnek ígérkezik s ha ehhez hozzávesszük Nagy-bánya és vidékének elsöranu gyümölcsészetét, Szatmármegye fejlődő állattenyésztését, valamint fejlett mezőgazdasági kulturáját, akkor a kiállítás sikeréhez a legszebb reményeket lehet fűzni. A gépgyárosok országos egyesületük felhívására tömegesen vesznek részt a kiállításon. A miniszteriumok és testületek több, mint 20.000 kor.-át adtak össze a kiállítás költségeire s a Szatmármegyei Gazdasági Egyesület a kiállítás fényes kereteihez mértén ünnepelel fennállásának féléves jubileumát is.

Az OMGE. tanulmányutja. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a f. évben Észak-olaszországon keresztül Svájcba, Tirolba és Salzburgba rendez tanulmányutat, hogy az ottani gazdasági viszonyokat tagjaival megismertesse. Az utazó társaságot, a melyben az egyesületnek csak 40 tagja vehet részt, *Miklós Ödön* főrendiházi tag vezeti. A csoport június 10-én indul, Torinóban és Milanóban két napig időzik, a honnan Svájcba megy. A Berner Oberlandon végig Bern, Interlaken, Luzern és Zürich utbaejtésével Tirolban, Insbruckban és Bozenban, Salzburg területén pedig Bruckfuschban és Zell am Seeben tartanak állomást. A tanulmányutat *Krolopp* Hugó orsz. képviselő, OMGE. titkár szervezi. Jelentkezni május 10-ig lehet az OMGE. titkári hivatalánál.

A bajor mezőgazdasági tanács az árpa-termelésről és árpaeladásról utbaigazító füzetet tett közzé, melyet az érdeklődők megtekinthetnek a m. kir. Kereskedelmi Muzeumban.

Gazdatársadalmi mozgalmak Sopronvármegyében. Sopron-vármegye kisgazdái megismerkedve a gazdaszövetségek hasznával és céljával, mind többen és többen tömörülnek gazdaszövetségekbe, hogy kihasználják a szövetkezés nyújtotta előnyöket. A Sopronmegyei Gazdasági Egyesülettel kapcsolatban és erkölcsi támogatása mellett az utóbbi 6 hét alatt is 8 községben alakult gazdaszövetség.

Tanulságos felolvasás. Mezey Gyula kir. tanácsos, a vágbalparti társulat főmérnöke vasárnap délelőtt Negyeden, a községház előtti Árpádtéren igen érdekes és tanulságos előadást tartott a káposzta értékesítéséről és savanyításáról. Az előadáson a falu gazdaközönsége majdnem egytől-egyig megjelent és beszédét ritka érdeklődéssel és lelkesedéssel hallgatták végig és az előadót beszédének végeztével zajosan megjelnezték.

Ekebemutató és szántóverseny Gyaluban. A kolozsvármegyei gazdasági szakosztály április hó 30-án a gyalui gazdakörrel karöltve kisgazdáknak szükséges földmívelő gépek próbáját tartotta meg. Az erdélyrészi kirendeltség megbízottja dr. Csérer Lajos ismertette az ekepróba és szántóverseny célját, a gazdasági tanárok ismertették csoportonként a különböző

gépeket. Az erdélyrészi miniszteri kirendeltség díjakat adományozott, mire megkezdődött a szántóverseny, a melyre 14 kisgazda állott ki Gyaluból és vidékéről.

A természetes rétek felújítása terén figyelemreméltó kísérleteket kezdett a földmívelésügyi miniszterium erdélyrészi gazdasági akeziója. Különböző községekben 60 kat. holdon segíti elő a rétfelújítást akként, hogy a megfelelően megmunkált földekbe új fűvet vetnek az egyes birtokosok. Az elmozdított, elsoványodott, rosszultermő réteknek sokat használ az eljárás.

A magyar bortörvény a francia sajtóban. Mig nálunk bizonyos körök az új bortörvénnyel egyáltalában nem tudnak megbékülni, addig a külföldön (Németországban és Franciaországban) törvényüket mintául állítják oda. Legutóbb R. *Brunet* foglalkozik a magyar bortörvénnyel a „Revue de viticulture” utolsó számában. Cikkében sok dicséretet mond erről a törvényről, melyet e téren legjobbnak tart. Majd a tokaji zártterület lényegét ismerteti.

A borértékesítés szervezése. Tekintettel a borértékesítés körül szerzett kedvezőtlen tapasztalatokra és tekintettel az előreláthatólag rövid időn belül lényegesen emelkedő termelésre, régebbi idő óta szükségesnek tartja a gazdaközönség a megfelelő szervezkedést ezen a téren. *Serényi Béla* gróf földmívelésügyi miniszter megpendítette annakidején az ország különböző vidékein felállítandó borközpontok eszméjét és a gazdaközönség, ha kellő számban és nagy befogadóképességgel létesülnek ezek, nagyobb termés esetén is alkalmasnak tartja őket a szüreti áresések mérséklésére. E tárggyal bővebben az országos gazdakongresszus fog foglalkozni.

A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének Zselénski Róbert gróf elnöklésével tartott ülésén *Drucker Jenő* dr., igazgató a márczius hónap folyamán Budapesten rendezett szőlészeti és borászati tanfolyam sikeréről számolt be. A tanfolyamon mintegy kétszázan vettek részt és az előadások legközelebbi könyv alakjában is megjelennek. *Bálint Sándor* dr. fölhitva annakidején a szőlősgazdák figyelmét a szőlőmoly elleni védekezésre. Franciaországban a dohánylugkivonatokkal kiváló eredményeket értek el. Előadó igazgató elengedhetetlenül szükségesnek tartja, hogy az állam Magyarországon az ilyen titrálto dohánykivonatot olesón árusítva hozza forgalomba. *Oppenheim Henrik*, *Hammersberg Jenő*, *Kosinszky Viktor*, *Putheány Géza* és *Rácz Sándor* felszólalása után elhatározták, hogy föliratot intéznek a pénzügyminiszterhez, hogy a dohánylugot nagyobb mennyiségben gyártassa, az árát szállítsa le, a nikotintartalom szerint fizettesse és első sorban a gazdáknak árusítsa. A közgyűlés elé terjesztendő igazgatóválasztmányi jelentés elfogadásával egyidejűleg elhatározták az egyesületi évkönyv kinyomatását, majd az évi rendes közgyűlés idejét *május hónap 9-re* tűzték ki. A közgyűlés után másfélnapos kirándulást rendeznek a gyöngyösi borvidék megtekintésére. Az olaszországi tanulmányutra a földmívelésügyi kormány szakembereit is meghívják és kérelmezni fogják a minisztertől, hogy őket hivatalból delegálja. Több új tag fölvétele után *Molnár István* dr. egy szőlészeti középiskola fölállításának szükségességét fejtegette. *Koritsánszky János* megjegyzései után az ügy megvitatását a közgyűlésre tűzték ki.

A jutafonalak versenytársa. A „Times” arra figyelmeztet egy közleményében, hogy a Braziliában mérhetlen mennyiségben vadon termő és kifogyhatlan, gyorsan növény rostjai a legkitűnőbb fonalak előállítására alkalmas, amivel ottani ültetvényesek már kísérleteztek. A fonalak tiszerte erősebbek a jutafonalaknál, a mit szakítási próbák igazoltak, ezenkívül simák és hajlékonyak. Az első nagyobb hajóküldemény a Caroa-rostból most van utban Anglia felé.

Új hernyófaj Bács megyében. Bács megye déli községeiben egy eddig ismeretlen hernyófaj lépett fel, mely a gyümölcsfák rügyeit és finom hajtásait lerágja. Az alispán jelentésére miniszteri szakközeg érkezett Zomborba.

Földgáz feltárások. A mióta a sármási földgáznak Budapestre vezetésének kérdése felmerült és sikerült evel az elmarad Erdélyrészek birtokosait a monopol-törvénnyel kissé felrázni évszázados tunyaságukból, egyre-másra érkez-

nek a hírek újabb földgáz-mezőkről, melyek jelentősége ma még beláthatatlan. Székelykeresztúron már évtizedek óta ömlik ki bőségesen a gáz Gyárfás Endre birtokos portáján. Szádeczky Emil kolozsvári tanár vizsgálata szerint az ottani kut épp oly bőséges lesz, mint a sármási. Kolozsmegyében két járásban mutatják ki, hogy a gázt, már évek óta ismerik, de hogy ég-e, azt csak most próbálták meg. Az aradi és püspökladányi határban két nagyiparos gázmotort hajt a gyűjtött gázzal. Nyiregyházáról is jelentik, hogy új gázforrásokra bukkantak. A dadai járás főszolgabírája Godolya község mellett: Timáron bőséges gázömlést fedezett fel, mely a közlegelő területén ömlik ki a földből. Rendkívül szomoruan jellemzi elmaradottságunkat, hogy a hatóságok minderről már évtizedek óta tudtak, de soha a központnak jelentést nem tettek róla. Marosvásárhely polgármestere: Bernády egészséges agilitással meggyőzte polgártársait a földgáz fontosságáról és tervet dolgozott ki a gáz megszerzéséért. Memorandum alapján a Marosvásárhelyt letelepülő gyáraknak a kormány szubvenzióképen ingyen ad egy bizonyos időn át gázt. Bernády Pfeiffer tanárral együtt a nyáron Amerikába utazik a pennsylvániai földgáz felhasználásának tanulmányozására.

Olcso gyümölcsz szállító kosarak. A hegyvidéki kosárfonó szövethetek és telepek a múlt évben mintegy 120.000 darab gyümölcsz szállító kosarat készítettek. A kosarakat rendkívül olcsó áron most értékesítik. Rendelések a m. kir. földművelésügyi miniszterium hegyvidéki kirendeltségének címére (Munkács) küldendők.

A Hutter és Schrantz r.-t. mai hirdetésére hívjuk fel t. olvasóink figyelmét, a *többszörösen csavart és készállapotban tűzben horgonyozott gépsodronyfonataira.*

Szántó és Beck mérnök cementipari gépgyárát tetemesen megnagyobbítva és modern gépekkel felszerelve 1911 május 1-én Viola-utca 7. számú gyártelepére helyezte át és irodája ugyanott lesz. Szántó és Beck czég hazánk egyetlen speciális cementipari gépgyára és örvendetes, hogy nagyarányú fejlődéséről adhatunk hírt. Szakavatott vezetéséről tesz bizonyosságot az, hogy nemcsak a külföldi azelőtt tetemes behozatalt szoritotta ugyszólván teljesen ki, hanem ma már számottevő kivitele van Ausztriába, Romániába és Szerbiába, sőt ezidén Amerikából kapott megbízást egy nagyobb szabású cementárugyár berendezésére is.

A modern homokértékesítés kiterjedt iparággyá fejlődött, mely egy fő, mint mellékipar-ként üzve, igen jövedelmező s egyszersmind lehetővé teszi az olcsó építkezési anyag beszerzését. Noha a cement és homokból készült termékek, mint pl. falazótégla, ürtömbök, tetőcserepek, járdalapok, diszlapok, csatornázási és alagsóvevek, lépcsőfokok, itatóvályuk és stb. stb. nem mindenütt egyenlő elismerésben részesülnek, úgy mégis a mindinkább növekvő kelendőse és olcsósága az égetett vagy terméskövel szemben igen élénken szól használhatósága mellett. Különösen kitűnnek, tetszetős külsejük és olcsó előállíthatóságuk folytán, a Dr. Gaspary & Co. Markranstädt Leipzig cementárú. Mindenkinek tehát saját érdeke, ha szándéka cementárugyárt létesíteni, hogy nevezett czéggel összekötetésbe lépjen. Nevezett czég által díjmentesen szétküldött 84. számú brosurá megkeresésre megküldetik.

Ki akar kölcsönt? A ki birtokára jelzálogkölcsönt akar fölvenni, forduljon bizalommal a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez, Budapest, V., Géza-utca 2. szám (saját ház). Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket, főcélja azonban, hogy a közép- és kisbirtokosokon segítsen, ezért kölcsönöket már 300 K.-tól kezdve ad. A ki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olcsó törlesztéses kölcsönével segíthet terhén. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s mérsékelt díjért minden a kölcsön körüli teendőt ellát. Kölcsönök

a földbirtok fele értékéig engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben bármikor visszafizetheti. Parcellázásoknál az intézet minden tekintetben segítkezik. Az intézet egyszerű levélre bárkinek szívesen ad felvilágosítást. *Az intézetnek ügynökei nincsenek s azon ügynök, ki ez intézet megbízottjának nevezi magát, visszaélést követ el.*

APRÓK.

Gabona megdülésről. A megdülés megátlására megfelelő trágyázásról kell gondoskodni a gazdának, mert tulságos légenytrágyázás nagyon előmozdítja a gabonák dülését. Így árnyékszék trágya alkalmazása is dült gabonát eredményez, valamint nagyobb fejtrágyázás is chiliséltrommal.

Az új csodafény. Dussand tanár a francia tudományos akadémián tartott előadásában kifejtette, hogy egy oly új erőforrást fedezett fel, mely az emberi és állati testeken keresztülhalva láthatóvá teszi annak szöveteit, az artériákat, rémákat stb. Brauly híres fizikus így nyilatkozik e fölfedezésről: „Dussand tanár találmányának segítségével láttuk a mint kezünk egyszerre átlátszóvá vált. A csontok és a hus fehér és vöröses színben, a véredények pedig kékes lila színben látszottak, — valóban szokatlan és szinte hihetetlen látvány.” Ha elterjed ezen fény használata az orvos tudomány óriási előnyére leend. Többszörös ugynevezett átláthatatlan borítékba zárt levelet elolvasott majd egy herbáriumban elhelyezett növény rajzát tette láthatóvá stb., nevezett feltaláló. A használt fény a jelen volt tudósok állítása szerint ugynevezett „hideg” fényforrások egyikéből származik és rendkívül intenzív erővel bír.

Az őszi szántás. Valóságos áldás a gazdára, mert felér fél trágyázással. Vannak t. i. több rendbeli előnyei. 1. Alkalmat ad arra, hogy a légkör gözei és gázai át meg át járják a talajt; 2. a gyomot hathatósan irtja; 3. hozzájárul a férgek pusztításához. A tavasziak után csak úgy várhatunk valamirevaló termést, ha a talajt már ősszel megmiveljük, mert tényleg nincsen jobb mód a talajt lazává tenni és a beérést elősegíteni, mint az őszi szántás. J.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

L I S Z T.

A Lujza s a Király-malom részvénytársaság jegyzősei.
Dara (griz) —, 0. sz. királyliszt 39-0, 1. sz. lángliszt 38-20, 2. sz. lángliszt 37-20, 3. sz. zsemlyeliszt (külns.) 36-20, 4. sz. zsemlyeliszt 35-20, 5. sz. kenyérliszt, feh. 33-60, 6. sz. kenyérliszt 32-00, 7. sz. kenyérliszt, közép 30-40, rozsliszt I. 29-40, rozsliszt II. 27-40, rozsliszt III. —, korpa, finom 12-00, korpa, durva 12-00 K m. m. Tengerliszt —28—28, tengerikása —30—32 K kg.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1911. évi május 5-én. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a «Gazdasági Lapok» részére.) Felhozatott a szokott községekből 153 szekér réti széna, 20 szekér muhar, 7 szekér zsupszalma, 24 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — egyéb takarmány 10 szekér (luczerna és zabosbüköny stb.), 200 zsák szecska.

A forgalom közepes.
Arak q-ként fillérben a következők:
Régi széna 560—860, muhar 800—900, zsupszalma 400—540, alomszalma 320—380, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos-büköny 720—860, lóhere —, luczerna 700—840, köles —, sarju — szalmaszecska 500—580. Összes kocsiszám 216. Összes sulya 259,200 kilogramm.

Napijelentés a gabonátözsdeiről.

1911. május hó 4-én.

A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma a májusi buza 13 fillérrel, az októberi buza 16 fillérrel, az októberi rozs 16 fillérrel, az októberi zab 13 fillérrel, a májusi tengeri 12 fillérrel csökkent.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 78 kg. 25.85 K, 500 mm. 77.3 kg. 26.10 K, 5500 mm. 77 kg. 26.15 K, 560 mm. 77 kg. 26.15 K,
Pestvidéki: 100 mm. 77.5 kg. 25.80 K, 503 mm. 77.5 kg. 25.60 K, 250 mm. 77.5 kg. 25.20 K, 100 mm. 76 kg. 25.45 K.
Hódmezővásárhelyi: 800 mm. 76 kg. 25.80 korona.
Bihari: 300 mm. 79.5 kg. 26.20 K.
Boszniai: 3000 mm. 74 kg. 23.60 K.
Szerb: 4000 mm. 75 kg. 23.60 K.
Rozs: 100 mm. 18.— K.
Tengeri: 100 mm. 12.80 K.
Zab: 200 mm. 19.45 K, 100 mm. 20.60 K, 100 mm. 20.60 K, 100 mm. 19.80 K, 130 mm. 20.50 K, 100 mm. 20.40 —, 100 mm. 20.—K, 100 mm. 19.80 K, 100 mm. 21.—K.

Az árak 100 kilogrammonként koronákban értendők.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza	májusra	.. ..	25.32 K
Buza	októberre	.. ..	22.90 »
Rozs	októberre	.. ..	18.90 »
Zab	októberre	.. ..	15.20 »
Tengeri májusra	1911-re	.. ..	12.60 »

S Z E S Z.

A szeszüzletben a forgalom változatlan volt és a szeszárak kielégítő kínálat és kereslet mellett a legutóbbi zárlatjegyzés szerint záródnak.

Elkelt *finomított szesz* nagyban adózva 177—177.50 kor. adózatlanul 58—58.50 kor. azonnali szállításra míg ellenben későbbi zárlatra —50—1 kor. drágább árakat követelnek.

Élesztőszesz kisebb tételekben adózva változatlan árbán 176.75 kor. kelt el.

Denaturált szesz hordóval együtt 47—47.50 kor. kelt el kötésre. Másodkézből olcsóbb ajánlatok voltak.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyers szesz ab termelő állomásról 53—53.50 koronáig fix árbán és 2—2.50 kor. jegyzésen alól kelt el.

Bpsten a kontingens nyersszesz ára 54—55 K.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva	177.—178.—	I
Finomított szesz adózatlan	58.—59.—	»
Élesztőszesz adózva	176.50—176.75	»
Élesztőszesz adózatlan	—	»
Nyers szesz adózva	175.—176.—	»
Denaturált szesz	47.—48.—	»

Készáru-tözsde 1911. május hó 4-én.

Fajta	100 kilogramm készpénz ára Budapestén		100 kilogramm készpénz ára Budapestén	
	Kor.-tól	Kor.-ig	Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:				
Tiszavidéki	75	—	79	25.70
"	76	25.15	80	25.80
"	77	25.30	81	—
"	78	25.50	82	—
Fehérmegyei	75	—	79	25.55
"	76	25.—	80	25.60
"	77	25.15	81	—
"	78	25.35	82	—
Pestvidéki	75	—	77	25.60
"	76	25.10	80	25.65
"	77	25.15	81	—
"	78	25.40	82	—
Bánsági	75	—	79	25.55
"	76	25.—	80	—
"	77	25.10	81	—
"	78	25.40	82	—
Bácskai	75	—	79	—
"	76	25.10	80	—
"	77	25.25	81	—
"	78	25.50	82	—
Rozs elsőrendű (uj)			18.50	18.70
középmínőségű (uj)			18.30	18.40
Árpa takarmányárú, elsőrendű			16.80	17.80
másodrendű			16.20	16.70
Köles elsőrendű (uj)			20.50	21.—
középmínőségű (uj)			19.70	20.20
Tengeri belföldi uj			12.60	13.05
román v. bolgár			—	—
Repezekáposzta			—	—

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**

Felolós szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**

Társzerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

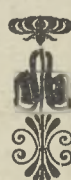

Stahel és Lenner

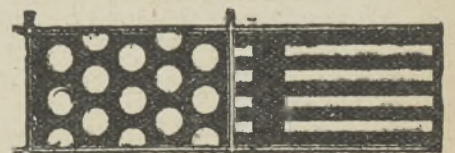
Trieur- és lemez-lyukasztó-gyár

BUDAPEST.

VI., Angyalföld, Országbíró-utca 44-46.

Ajánljuk **TRIEURJEINKET** és **OSZTÁLYOZÓ GÉPEINKET** gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására

TÖREKROSTÁK és minden fajta **LEMÉZRÓSTA** gőzcséplő gépek számára.

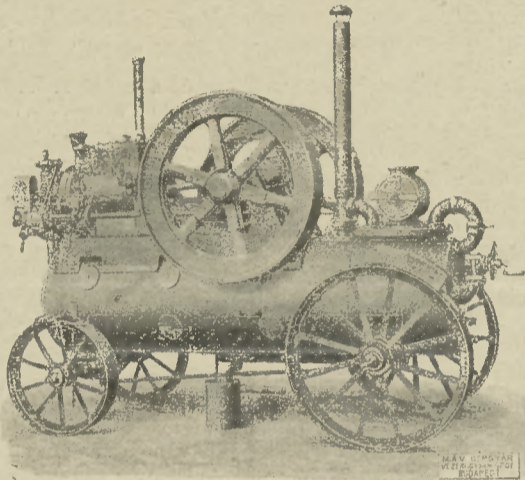
Ujdonság! **Ujdonság!**
Legujabb szerkezetű cséplőkészlet.

Szabadalmazott

Szivógázlokomobil

golyóscsapágyrendszerű cséplőgéppel.

A legolcsóbb és legbiztosabb üzem.

Tüzelés faszénnel és antracszittal.

Tüzelőanyagfogyasztás óralóerőnként 480 - 500 gramm.

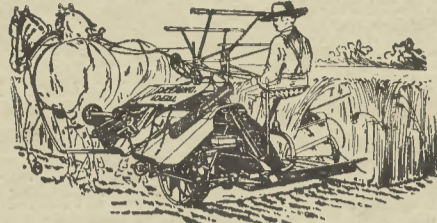
Saját érdekében felkérjük a t. gazdaközönseget, hogy az Államvasutak Gépgyárának ezen legujabb gépeire vonatkozó bővebb felvilágosításokért hozzánk fordulni sziveskedjék.

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
Budapest, V., Váci-körút 32.

Propper Samu

mezőgazdasági gépüzletében

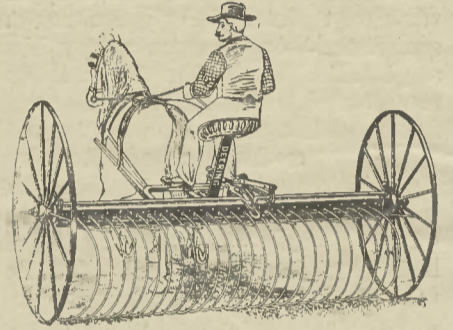
Budapest, V., Váci-körút 52. sz.

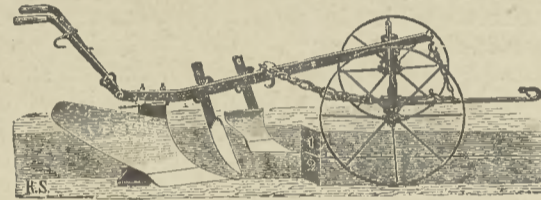
„Deering“-féle kéveköto-aratogep.

nagy választékban és előnyös árakon kaphatók: a **Deering**-féle eredeti amerikai **kéveköto-aratógépek**, **marokrakó-aratógépek**, **gyűjtőgépek**, **fűkaszalógépek** és **tárcsásboronák** legkitünőbb minőségben, to-

vábbá a valódi „**Sack**“-féle **ekék**, **vetőgépek**, **grubberek**, **boronák**, valamint kitünő **szőlőmivelési eszközök**, ugyszintén javított eredeti „**WESTFALIA**“ műtrágyaszórógépek, amerikai **Deering**-féle általánosan elismert **tárcsásboronák**, nemkülönben legkitünőbb **szecs-kavágó- és répavágó-gépek**,

„Deering“-féle gyűjtőgép.

Valódi SACK-fele aczeleke.

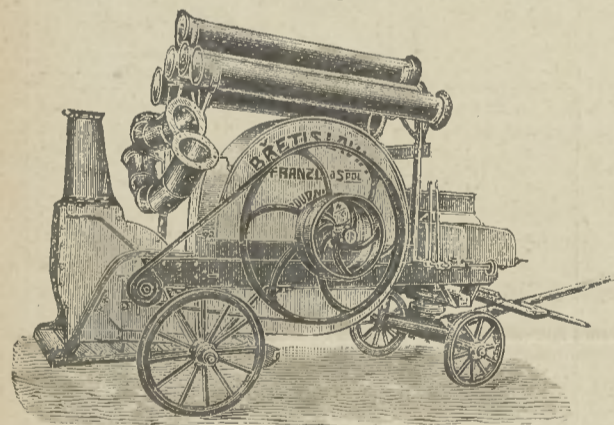
eredeti amerikai „**Ohio**“ kukoricaszártépőgépek (Schredder), **Kayser**-féle **gabonacentrifugák**, „**APOLLO**“ **meszelő- és permetezőgépek**

szalmakötélfonógépek és mindenféle egyéb legelsőrendű gépek és eszközök.

Egyedüli osztrák különleges gyár **szecs-kavágógépek**

részére, saját szabadalmazott szerkezet szerint.

Franzl & Comp., Raudnitz a. d. Elbe

több mint 36 év óta gyártja a legerősebb, a legnagyobb munkaképességű és legjobban bevált

szecs-kavágókat

kézi-, járgány- és erőhajtásra. — Utólrhetlen a

„**Bretislawia**“

szecs-kavágógéptünk, mely az eddig használt drága szalmapréseket feleslegessé teszi, mert a cséplőgépéből kimenő összes szalmát nemcsak a szükséges távolságra elvitelűti, a szél által a portól, szegektől, a szalmát megtisztítja, hanem egy munkában a szecs-kázást is elvégzi. A szalmapréseket határozottan felülmulja. Nagy megtakarítás munkában.

Kivitel külföldre. — Árajánlatok díjmentesen.

A világ legjobb, legolcsóbb és legbiztosabb Kutszivattyuja
az „OMEGA“ LÁNCZKUT

mert rendkívüli sok vizet ad,
mert kis gyermek kezelheti,
mert soha be nem fagy,
mert soha nem romlik,
mert mindenki felszerelheti.

Kérjen felvilágosítást ingyen és bérmentve.

BÁRDOS és BRACHFELD, Budapest, VI., Gyár-utca 5. sz.

KLINGER HENRIK

(Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon-, len- és jutaárugyár Pozsonyban. Házi-ipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szövőgyár és házi-ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.)

Raktár:

Budapest, V., Szabadság-tér 11.

Ajánlja készítményeit, u. m.

lisztes, korpa- és gabona-**ZSÁKOKAT**

lenből, kenderből és jutából, varrással vagy varrás nélkül. Továbbá **vizmentes ponyvák** gépekre és kazlakra, **nyers szekér- és repceponyvák**, **nyers és ruggantázott kender-tömlőket**, vizvedreket, vizmentes lótarókat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.

Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Homokértékesítés.

Akinek homokja van, kérje saját érdekében:
F. 3. Formák és szerszámok csömösölt betonárak előállításához,
F. A. I. Kézi üzemre berendezett betontégla- és alagosgyártás,
Cs. G. 4. Kézi üzemre berendezett cementeserépgyártás,
B. B. I. Az üregek építőkövek (betonblokkok) gyártása,
C. S. I. A cement- és mozaiklapok gyártása

czimü árjegyzékeinket és prospektusainkat; kérje anyagának díjlan megvizsgálását, mérnökünk látogatását és tekintse meg üzembem mintatelepünkön összes cementipari homokértékesítő **gépeinket**.

Szántó és Beck mérnök, cementipari gépek gyártása
Budapest, IX., Viola-utca 7. sz.

A kész szőlővédelmi porok között legrégibbek és ma is legáltalánosabban elvannak terjedve a **Dr. Aschenbrandt** porok. És pedig a

BORDÓI POR

a levelek és vesszők **peronosporája** és a

RÉZKÉNPOR

a fűrtperonospora és **lisztharmat** ellen.

Ezen utóbbi szer segélyével a múlt évben sikerült **sok ezer hold szőlő termését** teljesen megmenteni.

A **bordói por** ára kg.-kint 50 kg.-os zsákokban ... 62 fillér,
kisebb zsákokban ... 66 fillér.
A **rézkénpor** ára kg.-kint 50 kg.-os zsákokban ... 44 fillér,
kisebb zsákokban ... 48 fillér.

Vezérképviselőt:

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

Eladó lokomobilok, alkalmi vétel!

Egy lokomobil, vontatható, 20 P. S. } nagyon jó, haszná-
 Egy lokomobil, vontatható, 6 P. S. } nálható, hely-
 Egy lokomobil, nem vontatható, 13 P. S. } szüke miatt fel-
 eladók. } tünő olcsó áron

Felvilágosítás a következő czímen nyerhető:

Bruckebauanstalt R. Ph. Waagner, Graz.

Kitünő takarmányt szolgáltatnak a vadnak a pagonyokban a friss

csicsóka gumók.

Kaphatók: **A. Dreher's Güterdirection, Schwechat (N.-Ö.)**

Cséplésre és szobafűtésre

egyaránt kiválóan alkalmas és olcsó áránál fogva országsszerte méltán kedvelt elsőrendű

baglyasaljai és Józsefaknai tömörszenünket ajánljuk a magyarországi gazdaközönség figyelmébe.

Északmagyarországi Egyesített Kőszénbánya és Iparvállalat R. T. Budapest, V., Arany János-utca 29.

Önműködő növénypermetező vadrepeze, vadmustár és más gyom kiirtására, valamint répa és burgonya permetezésre gyári áron alul szállít:

IG. HELLER

Bécs, II/8. Schrotzbergstrasse Nr. 1.

Gyógynövények: Fodrosmenta és borsosmenta, ezrenkét hét-nyolcz koronáért eladók Gombos Jánosnál, Horgos. Tíz-ezren felüli megrendeléseknél árkedvezmény.

MURAKÖZI

hidegvérű (nóri) igás tenyészlóvak, választott csikók és tenyészméneket közvetlen a tenyésztőktől legolcsóbban és legmegbízhatóbban szerez be **Hoffmann Lipót**, lóvásárló ügynök-sége, **Csáktornya, Muraköz.** Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak. Sürgönyözim: **Hoffmann Lipót, Csáktornya.** 3-4 éves, elsőrendű, hidegvérű, nóri, valódi muraközi tenyészméneket olcsón beszerezhetem, ugyszintén vemhes kanczákat és tenyészcsikókat kedvező áron, szavatolás mellett. T. vevőim és az érdeklődők szíves tudomására hozom, hogy május hó 1-én, 3-án és 22-én helyben nagy lóvásárok tartanak, amelyekre különösen felhívom fentiek szíves figyelmét. Módomban áll a kívánt anyagot a lehető legjutányosabban beszerezni. Kérem szíves pártfogásukat.

Olcsó keltető tojások

a legkiválóbb díjakat nyert tyukok és libáktól. Kérjen árjegyzéket díjazott szárnyas, házinyul, galamb, kutya stb.-ről. **Geflügelhof „Edelweiss“, Wallachisch Meseritsch, Mähren.**

Szalmasajtoló,

kevésbé használt állapotban, igen előnyös árban eladásra ajánlatik **Szűcs Ödön**, Budapest, VI., Nagymező-utca 66., czég által.

Bérbe

szeretnék venni 2000-4000 holdas birtokot. Közelebbi adatok Sándor-major, Zalarécse, czímen kéretnek.

Győri első fajbaromfitenyésztő-és hizlaló-telep

(Wache Alajos utóda) Győr szépségre és tenyészőképességre kiváló gonddal nevelt tiszta fajtörzseiből szállít: Óriási pekingi kacatojást darabonkint 50 fillér. Tyuk-fajaiból tojást darabonkint 40 fillér. Májustól kezdve fiatal állatokat. Árak ab Győr. Törésmentes csomagolás. 75% termékenység.

Préselt

buzaszalmát és zabszalmát szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban **Ehrenreich Béla Zombor.**

Hizó bárány.

300 drb hizó bárány eladó. **Gróf Stubenberg József uradalma, Székelyhid.**

Képviselők,

melyek a gazdasági lakosoknál kimutathatólag jól be vannak vezetve, Magyarország egyes kerületeibe kerestetnek, jutalék vagy fizetés mellett. Ajánlatok a következő címre kéretnek: **Knotek & Comp.,** Mätmaschinen-fabrik, Jicin, Böhmen.

szőlő trágyázása.

Irta: **Ordódy Lajos.**
 Ára 3 korona.
 Ajánlott küldéssel 3.45 kor. Utánvétellel küldve 3.65 kor. Gyakorlati utmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessük. Megszerezhető a „Gazdasági Lapok“ kiadóhivatalában
Budapest, IV., Muzeum-körut 7.

Több waggon szárított csöves kukorica kerestetik megvételre. Ajánlatok az állomás megjelölésével „Kassa Käufer“ jelige alatt a következő címre kéretnek: **Eduard Braun, Annoncen-Expedition, Wien, I., Rotenturmstrasse Nr. 9.**

Birtokeladás.

Pozsega megyében, a Barcs-Pakráczy vasut mentén, Daruvár fürdő közelében, állomás mellett egy 1003 m. holdas prima birtok, kitünő termőföld, bőséges gazdasági épületek és urilakkal parkban, gazdag élő és holt leltárral, szabad kézből eladó és azonnal átvehető. Bővebb felvilágosítással szolgál: **Nagy Dezső, Budapest, VII. ker., Alsó-erdősor 18., III.**

Egy kézzel

ugyanazon munkát képes egy ember elvégezni a szőlők, gyümölcsösök, dohányültetvények, kómló- és burgonya-földek permetezésénél, mint a melyhez ezelőtt két kézre volt szükség — ha a fényes dicséretekkel elhalmozott önműködő

„SYPHONIA“

fecskeendő használatik. Ezerszeresen bevált és nélkülözhetetlen mindennemű növénykárosítók, levélbetegségek és férgek kiirtására. Ma elvitázhatatlanul a legjobb és legolcsóbb fecskeendő. Kérje a 45. számú képes prospektust.

PH. MAYFARTH & COMP. Wien, II., Tabor-Strasse Nr. 71. 650 első díj, arany érem, stb. Képviselő kerestetik.

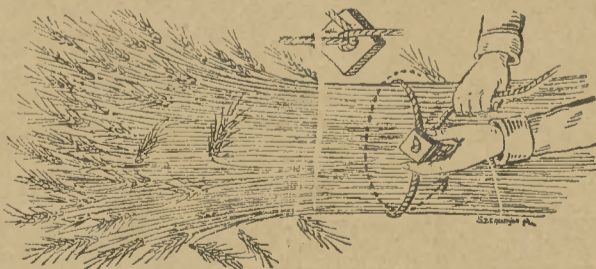
HERKULES IDOMVASABLAK

Sodronyüveges istállóablak.

Mindennemű kertészeti és gazdasági építkezésekről szakszerű költségvetésekkel készséggel szolgálunk. Mindennemű vasszerkezeti munkálatokat elvállal és elkészít: **Farkas és Társa** vasszerkezeti gyára BUDAPEST, VI., LEHEL-UTCZA 8. SZ. Telefon 82-70. Kérjen ingyen árjegyzéket!

HERKULES IDOMVASABLAK

KÉVEKÖTELEKET

□ fácskával, végei kékre vagy vörösre festve, készít és szállít elsőrendű minőségben, nagyban és kicsinyben, legolcsóbb áron.

HELLE O. kötélárugyár Pozsony, Eötvös-utca 6.

KOBINGER GYULA
 FÉNYÉNYVITTEL-ÉS
 MŰVÉSZET
 BUDAPEST, VII.
 CSÉNGÉRI-UTCA 22.
 MŰVÉSZETEK ÉS SZERZŐI JOGOK VÉDELME

LÓHEREFEJTŐ GÉPEK
 EGYSZERŰ KÉT TISZTÍTÓ SZERKEZETTEL 1250 mm
 DOBSZÉLESEGIG, GŐZGÉP MOTOR-S JÁRGÁNYOSHAJTÁSRA

SZABADALMAZOTT EGYSÍTETT LÓHERÉCSÉPLŐ FEJTŐ TISZTÍTÓ GÉP

OLCSÓÁRAK KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK ÁRJEGYZÉKET FELHÍVÁSRA DIJMENTESEN KÜLDÜNK

Szücs Ödön CÉG
 — BUDAPEST —
 VI. NAGYMEZŐ-UTCA 66.

Arankamentes
 vagy legalább aranka-mentesíthető

kisarankás lóhere- és luczerna-magot, baltaczimet

valamint mindenféle egyéb gazdasági magvakat vásárol a legmagasabb áron

HUTTER és SCHRANTZ
 Alapított 1824. Részvénytársaság. Alapított 1824.
 Az osztrák magyar monarchia legrégebb szakmabeli cége.
 Ajánlja első minőségű,

! többszörösen csavart, kész állapotban tüzben horganyozott gépsodronyfonatait.

A kitűnő horganyozás következtében tartósság tekintetében páratlan gyártmány! Nem tévesztendő össze a négyzetes (□) lyuku, végig sodrott és végig hullámzott szálakból álló fonatokkal!

**Meglepően olcsó árak!
 !! 26 fillértől feljebb !!**

És nagyobb vételnél még magas engedmény! — Kapható minden jobb vaskereskedésben! — Sűrű (6 cm, tuskótávolság) horganyozott tüskésdrót méterje 5 fillér. — **Egyszerű fizetési feltételek!** — Kerítésrácsok kovacsolt vasból, kapuk, ajtók sodronyfonatos betétekkel igen csinos kivitelben és minden e szakmához tartozó cikkek kitűnő minőségben, legolcsóbb árak mellett. — **Legmagasabb kitüntetések.** — **Ezrekre menő elismerőlevelek!** — Árjegyzékek és minták bérmentve és díjtalanul.

**Magyarországi telep:
 Budapest, Váci-körút 61/15. sz.**
 Levélcím: **Hutter és Schrantz r.-t.**

Könnyű járás!

Nagy munkaképesség!

Fűkaszalógépeket egy- vagy két-fogatú
Gabonakaszalógépeket
Szénalapátolókat egészen acézból
Kévekötokeket

ajánl a legjobb minőségben és munkaképességben a kaszáló-különlegességi gyár

KNOTEK & Co., Jičín, Böhmen.
 Alkalmos Képviselek Kérestetnek.

HALDEK
 UTÓDA
 magnagykereskedése
 József főherceg 6 os. és kir. fensége v. udvari szállítója
BUDAPEST
 V., Bálvány-utca 6.

Vadrepce gyomláló gép

A legjobb és legjobban bevált vadrepce megsemmisítő, a mely ezen gyom teljes kiirtását biztosítja. Mi 2 nagyságban szállítunk vadrepce gyomláló gépet; egy nagyobbat és szilárdabban szerkesztett egy nehez ígás ló vagy erősebb ígás ökör vontására és 5 hektár terület napi elvégzésére, és egy kisebbet s valamivel gyengébb szerkezetűt 3/4 hektár terület napi elvégzésére. Szíves tudakozódásokra postafordultával ad választ:

MASCHINENFABRIK J. NEP. HEIMRICH & SOHN
 IGLAU (Mähren.)

***** NÉMET NYELVŰ LEVELEKET KÉRÜNK. *****

A PERONOSPORA ELLEN
 idejében permetezzünk

valódi Brixeni Kristály-Azurinnal
 mely jobb, biztosabb és olcsóbb védőszer, mint a kékkő-mészkeverék. **Kapható mindenütt.** — Kérjen ingyen prospektust.

Magyarországi főraktár: **Molnár M. és Társai**
 műszaki és mezőgazdasági cikkek nagykereskedése
 Budapest, VI., Gyár-utca 21/g.
 Rézkénpor, permetezőgép, borsajtó, zsák, ponyva, gépolaj, gépszij stb. legolcsóbb beszerzési forrása.

Amerikai
 nagyhozamu tengeri műveléshez való vetőmagvak és gépek nagy választékban

Gróf Teleki Arvéd
 uradalmában, posta:
Koncza.

Tűzálló kaszák minden nagyságban, kézi vas-kaszták új és használt, 100 pár diszlószerszám, mell- és kumet, ezüst- és arany-disztésűek, mindenféle munkaszerszámok, gazdasági pokróczok, lótakarók, régi és új eső-köpenyek, halinacszmák, zöld munkás-zubbonyok, mindenféle uniformisok, livrék férfi-, női- és gyermek-nyergesek, régi és új fegyverek, kardok és puskák, másoló prések, gyepfőszarak, Candage-ok és mindenféle hasonló szerszámok olcsóbban mint bárhol kaphatók. **Wien, IX., Trödlerhalle 105.** Telefon 20.745. — A küldemény utánvétellel eszközöltek. — Nem alkalmas tárgy kicseréltetik. — Az államtisztviselőket szállítja. — Kérem ügyelni a 105. számra.

Nem öntvény!

Nemcsak három nagyságra szabályozható, hanem a legkönnyebb és legtartósabb a legújabb találmányu

pánczél-járom
 marhák részére.

Ára páronként, II. szám, szabályozható, közép-nagyságú ökrök részére ... kor. 17.50
 Ugyanez erősebb ökrök részére ... " 18.50
 Nem szabályozható, tehének részére " 16.—

Nem öntvény! Megrendelhető:
Nejedlo & Pavlista, Prag VIII.

VALÓ-

di francia különlegességek (gummi és halhólyag, ugy-szintén összes női övszerek) F. Berguerand fils leghirnev-sebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők

Polgár Sándornál
 Budapest,
 VII., Erzsébet-körút 50.
 Részletes képes árjegyzék ingyen.

Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kivágott a „Gazdasági Lapok”-ból.

THIERRY A. BALZSAMA törvényesen védve.

Csakis apáca védjeggyel valódi. Minden hamisítás, utánzás és más balzsamnak félrevezető védjeggyel árusítása törvényesen üldöztetik és szigorúan büntetettek.

Ez a balzsam: 1. Utólérhetetlen hatásos szer a tüdő és mell minden betegségénél, enyhíti a katarrust, csillapítja a válódókat, szünteti a fájdalmas köhögést és hasonló avult bajokat is gyógyít. 2. Kitűnően hat torokgyulladásnál, rekedtségénél és minden nyak-betegségénél stb. 3. Gyökeresen megszüntet minden lázt. 4. Gyógyítja a máj, gyomor, belek minden betegségét, gyomorgörcsöt, kólikát és szag-gatást. 5. Gyógyít aranyeret és hemorroidát. 6. Enyhén székajtó, vértisztító, tisztítja a vesét, orsít étvágyat és emésztést. 7. Kitűnő fogfájás, odvas fogak, szájpállásnál stb. elveszi a száj és gyomor rossz szagát. 8. Jó szer giliszta, galand-féreg és epilepszia ellen. 9. Külsőleg gyógyít sebeket, forradásokat, orbánczot, kiütéseket, égési sebeket, fagyást, rühöt, fejfájást, zúgást, oszút, fülfájást stb. Egy családban sem hiányozhat, ki-vált influenza, kolera s más járvány idején. **Gondosan tessék ügyelni a zöld védjegyre az apáczával.** Kapható Budapesten, Török József gyógyszerésznél és nagyban az összes gyógyszeráriákban.

Czím: **A. Thierry védangyal-gyógyszertára** Pregrada, Rohics mellett. 12 kis vagy 6 dupla, vagy 1 nagy különleges üveg ára 5 K 60 fill. Kisebb mennyiség nem küldetik. Sztélküldés csak a pénz előleges bektüldése, vagy utánvét mellett. Thierry-féle egyedül valódi Centifolia húzó és gyógy-kenőcs az s es sebekre stb. 2 doboz 3.60 korona.

20 évig tartó sertéstakarmányt

egy sertésnek azáltal nyerhetünk, ha 30 négyzetméternyi földterületen 300 darab kankászsi Comfrey-takarmánynövény dugványokat ültetünk. Minden különös megművelés nélkül évenként 6 kaszálást ad. Ezen kedvelt zöld takarmányt a marha, de főleg a sertés mohón eszi. 1200 mázsát is megterem hektáronként és azonkívül gazdag hozama van a gyökérének is, mely a repához hasonló, gyenge, lédús eleséget ad. Utóbbi hozama is a repával majdnem egyenlő. Ültetési ideje februártól májusig tart. 300 dugvány K 5; 1000 drb K 12.— A takarmány képekkel ellátott leírását ingyen küldi:

Woelfert & Co., Erfurt 67. (Deutschland.)

Uj és egyszer használt zsákok, ponyvák, kötélárúk,
amerikai manillazsineg kölcsön és eladás
kartellen kívül.

Gazdasági lótakarók.

Távirat :
NAGELA.

NAGEL ADOLF Budapest, V., Arany János-u. 10.

Telefon :
35—92.

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utca 2. Soroksári-út sarok. Alapított 1871.

Dus raktár uj és használt kocsikból. Használt kocsik becséreltetnek és átalakítások elfogadtnak jutányos árak mellett. Ugyis mindenféle üzlet és gazdasági kocsik készítése.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

A szőlő trágyázása.

Irta: **Ordódy Lajos.** — Ára 3 korona. Ajánlott küldéssel 3.45 korona. Utánvétellel küldve 3.65 korona. Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megszerezhető a **Gazdasági Lapok** kiadóhivatalában, Budapest, IV., Múzeum-körút 7.

1900. évi párisi világkiállításon „GRAND PRIX“.

KWIZDA-féle korneuburgi marhapor.

Étrendi szer lovak, szarvas marhák és juhok részére

50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására.

Egy doboz ára K 1.40, fél doboz 70 fillér

KWIZDA-féle 2

korneuburgi marhapor

csak ezen védjeggyel valódi.

Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utca 12. szám.
VI., Andrassy-ut 26. szám.

GAZDASÁGI VASUTAK

RÉPAVASUTAK

SINEK, VÁLTÓK, FORDÍTÓKORONGOK, MOZDONYOK, SODRONYKÖTÉLPÁLYÁK, LÜBECKI KOTRÓGÉPEK, FÜGGŐ VASUTAK, BETONKEVERŐ GÉPEK

VÉTELRE és BÉRBE!

.. JÉGGÉPEK és HŰTŐBERENDEZÉSEK. ..

ROESSEMANN és KÜHNEMANN
BUDAPEST, VI., VÁCZI-UT 113—115. SZÁM.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOB BIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847.

Rausweller János

szab. chronometer- és műóra, kitalálóját a remontoir ingóráknak stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással

RÉSZLETFIZETÉSRE

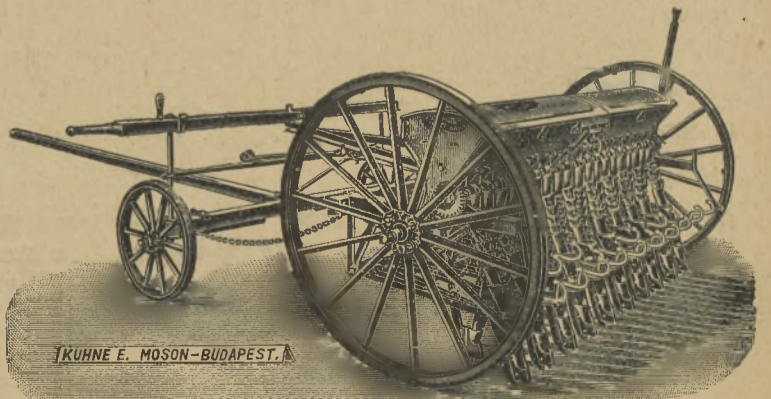
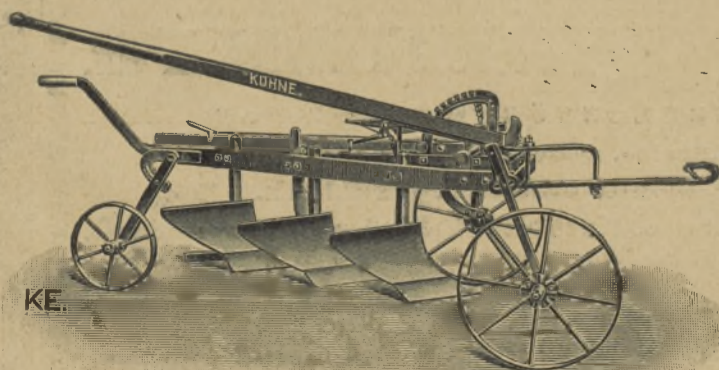
Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

Egy- és többvasu aczéleket, rét- és szántóföld-boronákat, rugós-fogas porhanyító-eszközöket, tárcsásboronákat, talajtömörítőket, Mosoni Drill és Vera II. vetőgépeket, Lass-féle répakapálókat, Osborne aratógépeket

szállít:

„Kühne“
mezőgazdasági
gépgyár r.-t.
Mosonban.

Főraktár: Budapest,
VI., Váci-körút 57/a.

ELADÓ BIRTOK.

Gömörmezyében, Tornalya vasuti állomástól kőuttal 15 kmnyi távolságra fekvő, Pusztá-Ilonahalma nevű igen szép birtok, melynek területe **978 magyar hold** és áll 320 hold szántóból, 71 hold rétből, 20 hold gyümölcsösből, továbbá 567 hold erdő és legelőből, igen szép uri lakással és parkkal, kitűnő gazdasági épületekkel, 6000 darab termő gyümölcsfával, teljes élő és holt felszereléssel, őszi vetéssel, egy négy lóerejű két éves állami gőzgép cséplővel s elevátorral s egyéb mindenféle felszereléssel, akár egy tagban, akár pedig parcellázva, **magyar holdankint 300 korona árban, a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett,** elköltözés miatt eladó.

Bővebb felvilágosítást nyújt az

Agrár-takarékpénztár r.-t. Egerben.

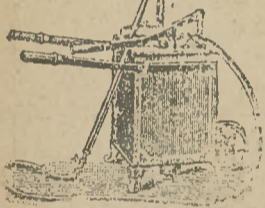
Szuperfoszfátot

Kartellen
Kivül

szállít

Schvarcz József és Társa, Budapest, VI., Uézi-körút 53. sz.

A Heller-féle
„**KING**“
gyorsmeszelő
és fertőtlenítő
gép, az ecset-
munka 20-szo-
rosát teljesíti.

Gyártok azonkívül:

Pittore és Triumph

nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyúi azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát **nincsen eldugulás, nincsen piszkálás.** Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágú (szóróval) **60 koronától 320 koronáig.**

IG. HELLER, Bécs, II., Prater Schrotzberg-Strasse 1.
Kérjenek leírást. Képviselek kerestetnek.

Legnagyobb megtakarítás
időben,
pénzben
és anyagban!

A „King“ kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósága miatt **egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető.** A szivattyúk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. „King“ tömlővezetékekkel **többet teljesít, mint 20 ember ecsettel** és mindenféle állványozást és előmunkálást feleslegessé tesz. Ezen gép egy nap alatt kifertőtlenít.

Rudolf Testvérek

Első magyar-osztrák
mechanikai juta-kötélárugyár
LIGETFALU-POZSONY.

Telefon 683. □ □ Telefon 812.
Sürgőnyezim: **Rudolf Ligetfalu.**

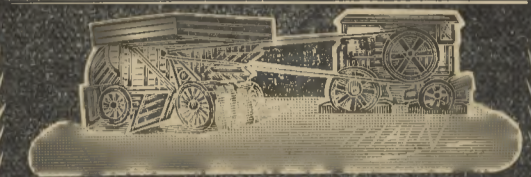
Különlegességi gyár zsákmadzagban, kéveköteben, szalma- és csomagoló- kocsik (Waggon) kötelekben és henteszernákban, valamint mindennemű juta-kötőanya-
***** gokban. *****
Nagy szállítóképesség! Olcsó árak!

Gyors, pontos, olcsó földmérés

Stadel-Torkos földmérő-taliga.
Világhírű szabadalom 18 Államban. Kap-
ható **Stadel** gépgyárában, Győrött

HA ÖN
EGY GAZDASÁGOS
ÜZEMBIZTOS-
KIVÁLÓMUNKATELJESÍTMÉNYŰ

MOTOROS CSÉPLŐKÉSZLETE
ELŐNYÖS ÁRAN KEDVEZŐ
FIZETÉSI MÓDOZATOKKAL
TELJESSZAVATOSSÁGGAL
BESZEREZNI OHAJTUGY,
FORDULJONMEGKERESÉSSEL

SZÜCS ÖDÖN
BUDAPEST, VI. NAGYMEZŐ UTCA 66 SZ. A.

MEZŐGAZDASÁGI ÉS PARI GÉPKERESKEDELMI
VÁLLALATI Z., MELY CÉGFEJLESZTÉSRE ÁRJEGYZÉKET
ÉS KÉLTSEGVETÉST L. IJMENTESÉN KÜLDI MEG.

CREOLIN és PACOCREOLIN

William Pearson részére törvényileg védett szavak.

CREOLIN

az orvosi és állatorvosi gyakorlat részére tisztított és tömény-szer, mely fő-
leg alkalmaztatik

műtétéknél, sebek gyógykezelésénél, öblögetéseknél stb.

PACOCREOLIN

a nagybani fertőtlenítések

külön és bevált készítménye. Legjobb és legolcsóbb szer a

száj- és körömfájás

legyőzésére.

Házak, udvarok és istállók

állandó fertőtlenítésének a legjobb és legolcsóbb készítménye. Állatorvosi bizonylatok kívánatra bérmentesen küldetnek. Több mint 20 év óta orvosi és állatorvosi lapokban megjelent tudományos értekezletek főleg a

CREOLIN PEARSON-ra

vonatkoznak.

Mindenféle pótszerket — ki-ki saját érdekében — mint értéktelenekeket és járványos betegségeknek veszélyeseket utasítsa vissza.

A „H“ jelzésű kimerítő leírást ingyen és bérmentve küldi:

William Pearson, Aussig a. E.

Negyvenharmadik üzemév!

ELSŐ

MAGYAR

Negyvenharmadik üzemév!

GYAPJUMOSÓ ÉS BIZOMÁNYI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

— BUDAPEST, V. KER., KÁRPÁT-UTCZA 9. SZÁM. —

A gyapjunyírás közeledtével a t. cz.

juhtenyésztő gazdák és gyapjukereskedők figyelmét

gyapjumosógyárunkra

Különösen az ezévi gyapju-
üzleti viszonyok közt leg-
előnyösebb a gyapjak

irányítjuk, és annak igénybevételét mint a hazai gyapju **LEGELŐNYÖSEBB** értékesítési módját ajánljuk.

KIVITEL: Osztrák-, Német-, Francia-, Orosz-, stb. országba.

Csomagolózsakokat használati díj nélkül kölcsönkép küldünk.

A mosott gyapju után sem raktározási, sem biztosítási díjat nem számítunk.

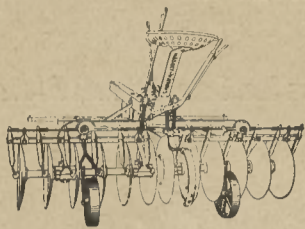
gyári mosatása.

Nyers-gyapju bizományi osztályunk

elvállalja mindennemű **zsiros** (szennyes) és **usztatott** (hátonmosott) gyapju **nyers állapotban való bizományi eladását** a legméréskeltebb feltételek mellett. A külföldi textil-
ipari piacokkal fennálló kiterjedt összeköttetésünk a gyapju

LEGJOBB értékesítésére képesit bennünket. Kimerítő felvilágosítással és prospektussal kívánatra készsággel szolgálunk. **AZ IGAZGATÓSÁG.**

Egyszerű tartós szerkezet!

Kiváló aczélanyag!

Legujabb rendszerű

amerikai

TÁRCSÁSBORONÁK.

Fükaszaló, marokrakó és kévekötő
aratógépeink

a legjobbaknak
vannak elismerve

Kivánatra szívesen küldünk
árjegyzéket, költségvetést.

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyáranak Vezérügynöksége
Budapest, V., Váci-körut 32.

Vásároljon osztálysorsjegyet

a Török-palotában,

Budapest, IV., Szervita-tér 3c.

Fiókok: VI., Teréz-körut 46. Telefon 24-27.,
V., Váci-körut 4. sz. Telefon 11-58.
Távirati cím: „Törökék“ Budapest.

$\frac{1}{4}$ sorsjegy $\frac{1}{2}$ sorsjegy $\frac{1}{4}$ sorsjegy $\frac{1}{8}$ sorsjegy
K 12.— K 6.— K 3.— K 1.50

Huzás már május. hó 18-án.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900.	Biztosítási alap:	Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával		1,981.360— K
Tartalékok		2,401.687'53 „

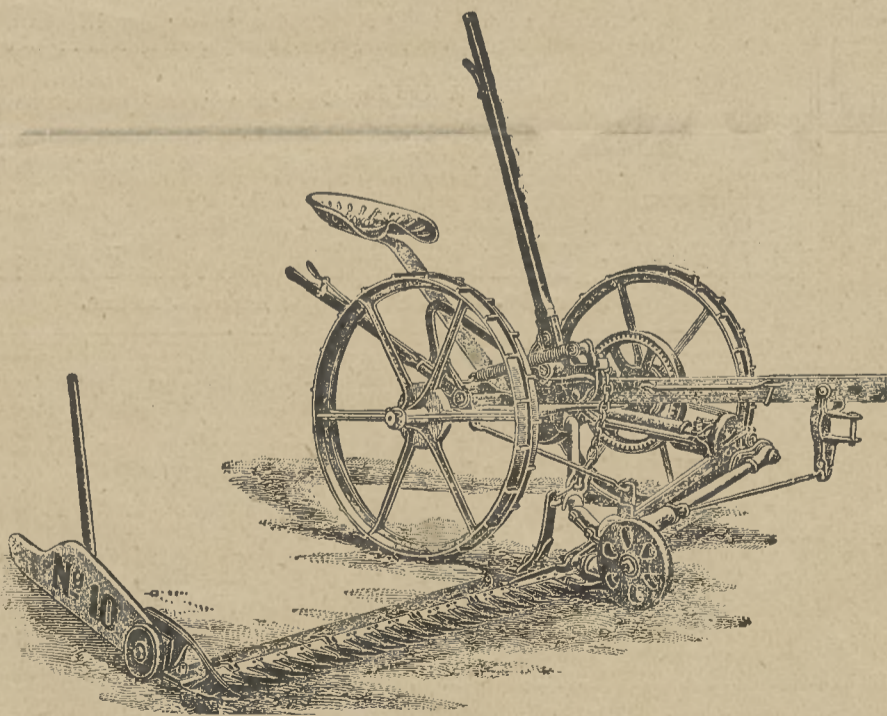
Összesen: 4,383.047'53 K

1901. évi fölösleg	90.349— K	1906. évi fölösleg	39.243'65 „
1902. „ „	59.782'26 „	1907. „ „	41.877'32 „
1903. „ „	109.331'73 „	1908. „ „	81.088'76 „
1904. „ „	72.438'23 „	1909. „ „	106.589'64 „
1905. „ „	61.730'60 „	1910. „ „	120.164'38 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módzatok szerint. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfölslegből egy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzletfölslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5 százalék engedményben részesültek. Az 1907. 1908., 1909., valamint 1910. évi üzletfölslegből pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2,401.687 53 koronára ragnak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál **az igazgatóság.**

THE JOHNSTON HARVESTER Co. N. Y.

amerikai aratógépgyár készíti a világ legtekélyesebb fükaszalóit, szénagyűjtőit, marokrakó és kévekötő aratógépeit.

Elsőrendű anyag, feltétlenül megbízható szerkezet, csekély vonóerőszükséglet, olcsó áruk.

A specziális magyar viszonyokra alkalmazott Johnston aratógépek dőlő és kuszált gabonákban is jó munkát végeznek.

Kérjen árjegyzéket és ajánlatot!

Főraktár

Magyarország, Ausztria és Szerbia részére:

Bächer Rudolf—Melichár Ferencz

Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Vezérképviselő: Szücs Zsigmond

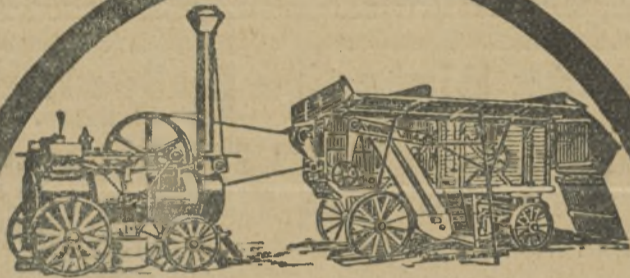
ALAPITTATOTT 1850-ben.

TELEFON 42-50.

EREDETI
FOWLER-FÉLE GŐZEKÉK

— PÁRATLANOK —

munkateljesítményben, tartósságban és az üzemben való takarékoságban

JOHN FOWLER & CoBUDAPEST-KELENFÖLD
vasutállomással szemben.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD

Budapest, Váci-körút 63,

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomoblók és cséplőgépek, benzínmotoros cséplőkész-
letek, magánjáró gőzgépek, szalmakazalozók, lóheré-
cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszálógépek,
marokrakó- és kévekötő-aratógépek, szénagyűjtők,
széna- és szalmasajtók, boronák, sorvetőgépek,
Planet Jr. kapálók, kukoricza-morzsolók, szecske-
vágók, répavágók, darálók, őrlőmalmok, egye-
temes széltekék, 2- és 3-vasú ekék és
minden egyéb mezőgazdasági gépek.

680 kilogramm tiszta buzaszem

volt az eredmény, midőn egy 550 keresztből álló buzaszalmát, mely már egy közönséges dobkosárral el lett csépelve, szab. betétsines géppel szakértő bizottság előtt utáncsépeltettünk.

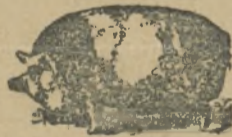
Pénzt, időt és munkát takarítanak meg a **STERN-féle szab. dobkosár-betétléczczel.**

Kérdezősködésre ingyen és bérmentve nyújt felvilágosítást:

Bárdos és Brachfeld BUDAPEST, VI., Gyár-utca 5. sz.**Sertés-eladások és vételek**

zöltetnek, úgy sovány, mint hizott állapotban.

legjobban és legpontosabban eszköz-állapotban.

URL REZSŐ

sertésbizományosnál

Budapest, VIII., Népszínház-utca 22.

(Polgári serfőzde hérpalota.)

Telefon 97-05 interurbán. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

A MAC LAREN-féle magajáró gőzekemagyarországi vezér-képviselő: **Fleischl Samu** cégnél, Budapest, V., Szabadság-tér 16.Mezőhegyesi nemzetközi ekeversenyen **ELSŐ DIJ** (állami nagy aranyérem)!Aranyérem az újzeelandi nemzetközi kiállításon! **Legnagyobb teljesítőképesség, legkisebb összköltséggel!**A magyar talajviszonyokhoz alkalmazottan **tökéletesbitve!** (Holdankint 5-20-7-65 kor.) Egyszerű kezelés, elsőrendű anyag, szolid munka!

Átlagos teljesítőképesség eddigi tapasztalatok szerint napi 20-30 hold, szénfogyasztás 50-70 kg. holdanként.

Kerületi képviselők: Bihar megyei Gazdák Áru- és Hitelintézete Nagyvárad, Dunántúli agrárbank és tárházai r.-t. Kaposvár, Ehler Antal és Fia Győr, Engl Adolf Gyöngyös, Általános Forgalmi Bank Debreczen, Kovács Soma és Társa Arad, Lederer Leó Zombor, Mayer Lajos Delta, Singer Zsigmond Nyitra, Weinberger Ferencz Nagykároly.

Bővebb felvilágosítást szívesen nyújt fenti vezérképviselőt.

homokértékesítéshez

Racionális

szállítunk munkaképes **gépeket és formákat,**

tégla-, ürblock-, tetőcserép, csatorna- és alag-csővek gyártására. — Saját modern szorkezetek.

Különlegességi gépgyár:

Dr. GASPARY & Co.,

Markranstädt (Németország.)

34. számú broszura ingyen.

Az első horvát szalámi, füstölt és zsiradékárú-gyár **M. Gavrilovic Söhne A. G. Petrinja**

szállít a legolcsóbb napi árakon különféle

szalonnát

füstölve és sózva,

husárukat

szalámit, zsiradékot és mindenféle más árukat a legelőzékenyebb kiszolgálás mellett. — Kérjen árjegyzéket.

Minden gazdaságnak, ipartelepnek, Kastélynak, lakóháznak stb. lehet ma már olesón saját **villamvilágítása és vízvezetéke,** melyet modern gépekkel jutányosan létesítünk.

Költségvetés ingyen és bérmentve.

BÁRDOS és BRACHFELD

műsza i és villamossági vállalat,

Budapest, VI., Gyár-utca 7/a

A legolcsóbb és feltétlenül **biztos ellenszere** a szőlő peronosporájának a **dr. Wagner Jenő és Emil** budapesti vegyészeti gyár által előállított**PRO VINO**mely a rézgáliczon kívül közömbösítésre és a **tapadás előmozdítására** szolgáló anyagokat is tartalmaz.

Üledéket nem képez! A perme ruganyosságánál fogva a szövetek növekedésével lépést tart! A „Pro Vino” por nem romlik s egyik évről a másikra eltartható!

ÁRA loco Budapest raktár:

50 kg.-os zsákokban kg.-kint 55 fillér.

10 és 5 „ „ „ 58 „

Aki szőlősgazdánk közül még nem használta ezt a szert, tessék **kicsinyben kísérletet tenni,** hogy a „Pro Vino” kiválóságáról személyesen meggyőződhessen! — A por megrendelhető a**Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél**

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.